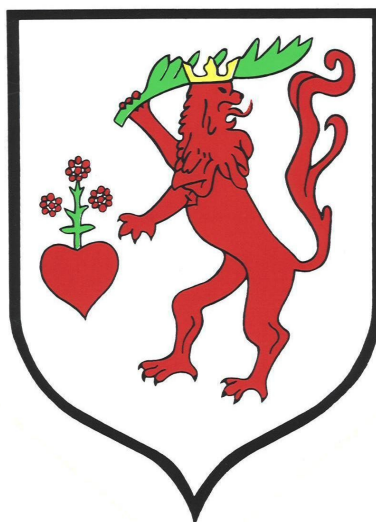

ZANIEMYŚL

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZANIEMYŚL GMINA ZANIEMYŚL

ZANIEMYŚL

Urząd Gminy w Zaniemyślu

63-020 Zaniemyśl, ul. Średzka 9

tel. (0 61) 28 57 580

fax. (0 61) 28 57 474

e-mail: sekretariat@zaniemysl.pl

http: www.zaniemysl.pl

Listopad 2009

„...Twórzcie kulturę wsi, w której obok nowych wymiarów, jakie niosą czasy, pozostanie - jak u dobrego gospodarza - miejsce na rzeczy dawne, uświęcone tradycją, potwierdzone przez prawdę wieków...”

Jan Paweł II

SPIS TREŚCI

	SPIS TREŚCI	Str.
	WSTĘP	6
1.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI	8
2.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ZANIEMYŚL	9
2.1	Położenie	9
2.2	Historia miejscowości	10
2.3	Określenie przestrzennej struktury miejscowości	10
2.3.1	Dominanty przestrzenne	10
2.3.2	Otwarte przestrzenie wspólne	11
2.3.3	Elementy charakterystyczne dla miejscowości	12
3.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	13
3.1	Warunki klimatyczne	13
3.2	Rzeźba terenu	13
3.3	Gleby	13
3.4	Wody	14
3.5	Świat roślinny i zwierzęcy	15
3.6	Walory przyrodnicze	15
3.7	Środowisko kulturowe, zabytki	16
3.8	Atrakcje turystyczne	17
3.9	Gospodarka, rolnictwo	19
3.9.1	Bezrobocie	19
3.9.2	Rolnictwo	20
3.9.3	Przedsiębiorstwa	20
3.10	Infrastruktura techniczna	21
3.10.1	Wodociągi i zaopatrzenie w wodę	21
3.10.2	Kanalizacja i gospodarka ściekowa	21
3.10.3	Gospodarka odpadami stałymi	21
3.10.4	Energetyka – zaopatrzenie w energię ciepłą	24
3.10.5	Telefonizacja	24
3.10.6	Drogownictwo i komunikacja	24
3.10.7	Sytuacja mieszkaniowa	25
3.11	Infrastruktura społeczna	25
3.11.1	Oświata i Wychowanie	25
3.11.2	Kultura, sport	27
3.11.3	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	28
3.11.4	Bezpieczeństwo publiczne	28
3.11.5	Ochrona przeciwpożarowa	29
3.12	Ludność	29
4.	OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI	30
5.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 7 LAT.	37
5.1	Specyfikacja celów rozwojowych	37
5.2	Opis projektów uwzględniających finansowanie w ramach EFRROW	40
5.3	Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze Strategią Gminy oraz Planem Rozwoju Lokalnego	44
5.4	Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości	45
5.5	Monitorowanie, aktualizacja i komunikacja społeczna	47
6	SPIS TABEL	49
7	SPIS RYSUNKÓW	49

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, stanowiącym załącznik do wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Osi 3 i Osi 4, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Beneficjentem tego działania są gminy, instytucje kultury, dla których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego, kościoły lub inne związki wyznaniowe, organizacje

pozarządowe o statucie organizacji pożytku publicznego. Pomoc jest udzielana na operacje realizowaną w miejscowości należącej do:

- a/ gmin wiejskich lub
- b/ miejsko-wiejskich z wyłączeniem miast powyżej 5 tysięcy mieszkańców,
- c/ miejscowości należących do gmin miejskich, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców.

Realizacja powyższego działania ma na celu:

1. podniesienie standardu życia i pracy na wsi
2. podniesienie atrakcyjności turystycznej
3. wzrost atrakcyjności inwestycyjnej
4. zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych
5. rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Pomoc polega na refundacji kosztów kwalifikowanych poniesionych w celu:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów publicznych pełniących funkcje kulturalne, w szczególności świetlic i domów kultury;
2. budowy, przebudowy lub remontu obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji służących do użytku publicznego,
3. zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych oraz tradycyjnych zawodów,
4. kształtowania centrów wsi jako obszaru przestrzeni publicznej, w szczególności poprzez budowę placów, parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
5. urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku,
6. budowy, przebudowy lub remontu małej infrastruktury turystycznej,
7. zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych na rzecz rekreacji lub poprawy estetyki miejscowości,
8. rewitalizacji budynków zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków lub wojewódzkiej ewidencji zabytków, użytkowanych na cele publiczne, oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,
9. zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne,
10. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w szczególności pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn,
11. odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w zabytkowych obiektach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub wojewódzkiej ewidencji zabytków,
12. wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych budynków i budowli publicznych w celu uporządkowania terenu w miejscowości.

W ramach Planu opisane są zasoby miejscowości, wypracowane na forum zebrań wiejskich wizja rozwoju wsi oraz zestaw celów strategicznych wraz z priorytetami rozwoju. W ramach zestawu projektów strategicznych są także te, dla realizacji, których Gmina będzie starać się o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Działania są opisane oraz zawierają szacunkowy kosztorys i harmonogram wykonania. Niniejszy Plan wskazuje także zgodność proponowanych działań ze Strategią rozwoju Gminy.

Za najważniejsze dla miejscowości uznano realizację następujących projektów:

- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu – lata 2009 – 2012.
- Wymiana pokrycia dachu na kościele p.w. św. Wawrzyńca w Zaniemyślu – lata 2009 – 2013.
- Budowa ścieżki pieszo rowerowej przy jeziorze Raczyńskiego – lata 2009 -2013
- Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji dla potrzeb mieszkańców wsi Zaniemyśl - lata 2010 – 2013.
- Rewitalizacja Placu Berwińskiego - lata 2012-2015.

Przy opracowywaniu Planu korzystano z dokumentów udostępnionych przez Gminę, między innymi z Planu Rozwoju Lokalnego Gminy, Strategii Rozwoju Gminy, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, kosztorysów inwestorskich, dokumentów jednostek gminnych.

Koordynatorem prac była Honorata Jaskólska, referent ds. melioracji i ochrony środowiska. Istotny udział w opracowaniu dokumentu mieli jednak mieszkańcy wsi Zaniemyśl, którzy partycypowali w ustaleniu strategicznych celów miejscowości.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Plan Odnowy Miejscowości opracowany został dla wsi Zaniemyśl, administracyjnie przynależącego do Gminy Zaniemyśl w powiecie średzkim, w województwie wielkopolskim.

Plan przygotowano w związku z ubieganiem się Gminy o środki w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Osi 3 i Osi 4, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI ZANIEMYŚL.

2.1. Położenie

Gmina Zaniemyśl położona jest w zachodniej części powiatu średzkiego, w odległości 35 km od Poznania, przy drodze wojewódzkiej nr 432 Śrem - Środa Wlkp. - Września. W bezpośrednim sąsiedztwie Gminy Zaniemyśl leżą gminy:

- Środa Wlkp. i Krzykosy z powiatu średzkiego
- Książ Wlkp. i Śrem z powiatu śremskiego
- Kórnik z powiatu poznańskiego.

Ośrodkami wyższego rzędu, do którego ciąży ludność Zaniemyśla są Środa Wlkp., Śrem oraz Poznań, natomiast Gmina Zaniemyśl jest dla mieszkańców tych miast i sąsiednich gmin miejscem rekreacji.

Wieś Zaniemyśl jest najliczniej zamieszkałą wsią w Gminie, jest także centrum administracyjnym, gospodarczym i społecznym. Na dzień 31.12.2008 roku w Zaniemyśl było zameldowanych 2 430 mieszkańców.

Położenie Zaniemyśla w Gminie przedstawia Rysunek 2.1.

Rysunek 2.1. Położenie wsi Zaniemyśl

Źródło: Dane Urzędu Gminy

2.2. Historia miejscowości.

Historia Zaniemyśla - ważniejsze daty:

- **1239r.** - po raz pierwszy w dokumentach pisanych istniała nazwa osady – Niezamyśl; osada powstała w miejscu owalnego placu przy obecnym kościele p.w. św. Wawrzyńca i ul. Raczyńskiego; pierwszymi właścicielami tych dóbr byli Doliwowie
- **1331r.** – (koniec lipca) - oddział krzyżacki został pokonany przez miejscową ludność (Bój z Krzyżakami pod Niezamyślem);
- **1742r. 21 maja** - dzięki staraniom Mateusza Ponińskiego król August III nadał prawa miejskie nowej osadzie o nazwie Zaniemyśl, którą lokowano na północ od dotychczasowej osady Niezamyśl, (teren pomiędzy obecną ul. Średzką, a stacją kolejki wąskotorowej); nowopowstałe miasto z rynkiem pośrodku otrzymało przywilej organizowania jarmarków
- **1815r** - Józef Jaraczewski przekazał Edwardowi Raczyńskiemu wyspę zwaną Gruntem
- **1840-1842** - rozbiórka starego drewnianego i budowa nowego murowanego kościoła p.w. św. Wawrzyńca,
- **Druga połowa XIX wieku** - wieś Niezamyśl została włączona w granice miasta Zaniemyśl
- **1854 - 1855** - budowa kościoła, przy obecnej ulicy Poznańskiej, p.w. Niepokalanego Serca N.M.P.
- **1910r** - Zaniemyśl uzyskał połączenie kolejowe ze Środą Wlkp. (jedyne zachowane odcinek średzkiej wąskotorowej kolei dojazdowej)
- **1918r** (27 grudnia) - udział mieszkańców Zaniemyśla i okolic w Powstaniu Wielkopolskim; dwadzieścia lat później wzniesiono pomnik Powstańców Wielkopolskich, który zniszczony przez Niemców został odbudowany w 1999r.
- **1934r** - Zaniemyśl utracił prawa miejskie i po dzień dzisiejszy jest wsią i siedzibą Gminy
- **II wojna światowa** - wielu mieszkańców straciło życie w walce z okupantem; ku czci poległych na zaniemyjskim cmentarzu powstała zbiorowa mogiła poległych: 10 rozstrzelanych 20 października 1939 r. na rynku w Środzie Wlkp., oraz umieszczono głaz z tablicą upamiętniającą żołnierzy Armii Krajowej z terenu Zaniemyśla, umiejscowiony na skwerze przy Bibliotece Publicznej.

2.3 Określenie przestrzennej struktury miejscowości.

2.3.1. Dominanty przestrzenne.

Dominantami przestrzennymi wsi Zaniemyśl są dwa kościoły.

1. W południowej części Zaniemyśla – położony przy ul. Raczyńskiego kościół p.w. św. Wawrzyńca, wybudowany w stylu neogotyku romantycznego, w latach 1840-1842. Fundatorami byli Józef i Laura Jaraczewscy, konsultantem wystroju wnętrza był Edward Raczyński. Budowla trójnawowa z wyodrębnionym prezbiterium. Elewacja frontowa z ośmiobocznymi wieżyczkami, w narożach rozdziela fryz arkadowy i ceglany gzyms. W dole wejście z ostrym łukiem. Przy zachodniej ścianie kościoła klasycystyczny grobowiec Edwarda Raczyńskiego, z herbem Nałęcz i tablicami inskrypcyjnymi. Na grobowcu posąg Konstancji Raczyńskiej dzieła Alberta Wolffa z 1841r.

2. W północnej części Zaniemyśla - poewangelicki kościół, wybudowany w latach 1854 - 1855. Budowla neoromańska, z półkolistym prezbiterium oraz ze strzelistą wieżą. Od 1981r. kościół nowej parafii p.w. Niepokalanego Serca N.M.P. W dniu dzisiejszym kościół należy do parafii p.w. św. Wawrzyńca.

Oba te obiekty są widoczne z odległości kilku kilometrów od Zaniemyśla.

2.3.2 Otwarte przestrzenie wspólne.

Otwartymi przestrzeniami wspólnymi są:

- a) rynek położony przy Placu Berwińskiego;
- b) przestrzeń publiczna w ciągu ul. Raczyńskiego - od Pomnika Powstańców Wielkopolskich do kościoła p.w. św. Wawrzyńca;
- c) amfiteatr i teren położony przy jeziorze Raczyńskim - ul. Plażowa.

2.3.3 Elementy charakterystyczne dla miejscowości.

Elementami charakterystycznym miejscowości Zaniemyśl są:

1. Wyspa Edwarda położona na jeziorze Raczyńskim. o pow. 3 ha, historyczny bohater wyspy to hrabia Edward Raczyński, który w latach 1815 - 1845 był zarządcą gruntu. W latach 1817 - 1819 hrabia wybudował modrzewiowy Dom Szwajcarski. Jest to budowla piętrowa, konstrukcji zrębowej, od wewnątrz ściany ceglane. Dachy kryte matami słomianymi, podtrzymywane przez słupy. Tragiczny bohater wyspy, organizator " bitew wodą i na wodzie", mecenas sztuki i nauki zakończył życie w 1845r wystrzałem z małej armatki. Wyspę porasta starodrzew liściasty, ok. 60 dębów, z których 17 uznano za pomniki przyrody. Obecnie wyspa pełni rolę ośrodka wypoczynkowego i atrakcji turystycznej, w sezonie letnim czynna jest przeprawa promowa.
2. Pomnik Powstańców Wielkopolskich - północny kraniec ul. Raczyńskiego, odbudowany w 1999r.
3. W północnej część Zaniemyśla - centrum stanowi rynek, obecnie Plac Ryszarda Berwińskiego oraz ul. Poznańska. W środku placu w 1979r odsłonięto pomnik poety, patrona Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Ryszarda Berwińskiego.
4. Na pl. Berwińskiego zachował się najstarszy budynek mieszkalny Zaniemyśla / nr. 7/, szachulcowo-murowany z końca XVIII wieku.
5. Pozostałe budynki przy ul Poznańskiej, Kilińskiego, Średzkiej pochodzą z XIX wieku
6. Budynek stacyjki wąskotorowej z 1911r wraz z kolejką wąskotorową oddaną do użytku 1 maja 1910 roku. Jest ona jedynym zachowanym odcinkiem średzkiej powiatowej wąskotorowej kolei dojazdowej. Atrakcyjność kolejki parowej powoduje, że na trasie Zaniemyśl – Środa Wlkp. odbywają się jej kursy w ruchu turystycznym.

3.1.1 Warunki klimatyczne

Obszar wsi i Gminy leży w obrębie Regionu Środkowowielkopolskiego. Cechą tego regionu jest występowanie pogody bardzo ciepłej i pochmurnej bez opadu. Znacznie mniej jest dni umiarkowanie ciepłych i słonecznych bez opadu - przeciętnie w roku 9,6 i dni umiarkowanie ciepłych z dużym zachmurzeniem bez opadu (11,6). Typ pogody przymrozkowej bardzo chłodnej z dużym zachmurzeniem i opadem występuje średnio w roku 11,8 dni, natomiast dni z pogodą umiarkowanie mroźną i pochmurną bez opadu jest 3,9. Na stosunki klimatyczne znaczny wpływ mają napływające masy powietrza różnego pochodzenia geograficznego. Do najczęściej występujących należą powietrze polarno-morskie z nad północnej części Atlantyku, powietrze arktyczne, polarno - kontynentalne z sektora wschodniego, a najrzadziej pojawiają się masy powietrza zwrotnikowego. Dominują wiatry z kierunku zachodniego, głównie z W i SW, które przeważają w okresie letnim. Zimą występują wiatry z kierunku południowo - zachodniego, wiosną z kierunku zachodniego, najrzadziej z sektora południowego. Stosunki termiczne Gminy uwarunkowane są czynnikami geograficznymi i meteorologicznymi. Odpowiadają one przeciętnym warunkom regionu Niziny Wielkopolskiej. Średnia temperatura powietrza wynosi 8°C, najwyższa średnia temperatura powietrza wynosi 9,5°C. Średnia miesięczna temperatur lipca wynosi 18°C, a stycznia 2,2°C, najniższe temperatury wynoszą 15,3°C dla lipca i 10,5°C dla stycznia. Sołectwo i Gmina Zaniemyśl położone są w obrębie Pojezierza Poznańskiego, cechują się niskimi opadami atmosferycznymi. Średnia roczna suma opadów wynosi 532 mm, w latach wilgotnych opady wynoszą 816 mm, natomiast w latach suchych 345 mm. W okresie wegetacyjnym istotnym dla rolnictwa suma opadów wynosi 325 mm.

3.1.2 Rzeźba terenu

Miejscowość i Gmina Zaniemyśl w przeważającej części leżą w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie, w mezoregionie Równina Wrzesińska. Fragment południowo - wschodniej części Gminy leży w makroregionie Pradolina Warciańsko - Odrzańska, w mezoregionie Kotlina Śremska. Równinę Wrzesińską tworzy wysoczyzna morenowa falista i płaska o wysokości bezwzględnej 75,0 - 83,0 m npm. Wysoczyzna ograniczona jest dwiema dużymi formami: od zachodu polodowcową rynną kórnicką z 9 jeziorami, z których największym na terenie Gminy jest jezioro Raczyńskie, natomiast od południa i południowego wschodu wcina się na głębokość kilkunastu metrów w powierzchnię wysoczyzny, a dolina Warty wcina się średnio na ok. 30 m. Rozległą pradolinę urozmaicają tereny zalewowe i nadzalewowe, częściowo zwydmione, naturalne fragmenty łągów nadwarciańskich z licznymi starorzeczami. Wysoczyznę morenową położoną na zachód od rynny jeziornej, o przeciętnej wysokości 80,0 m npm, uatrakcyjniają pagórki wydmowe, które osiągają tu rozmiary przekraczające 20m wysokości (przeciętnie 5-10 m).

3.1.3 Gleby

Miejscowość i Gmina Zaniemyśl charakteryzują się występowaniem średnio urodzajnych gleb. Według waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Gmina zajmuje 39 miejsce w byłym województwie poznańskim ze wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej - 65,6 punktów. W Gminie występują gleby kompleksu 5 żytniego dobrego, które zajmują 12,2% powierzchni gruntów ornych. Gleby dobrych kompleksów: 2 pszennego dobrego oraz 4 żytniego bardzo dobrego zajmują 20% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Najlepsze gleby kompleksów 6, 7 i 9 obejmują około 22% powierzchni Gminy. Gmina

posiada relatywnie niekorzystne warunki dla produkcji rolniczej. Grunty chronione klasy III zajmują 14,8% ogólnej powierzchni Gminy, natomiast grunty klasy IV - 23,0%. Użytki zielone obejmują 8,8% ogólnej powierzchni gminy, w tym 2,7% stanowią użytki zielone średnie.

3.1.4 Wody

Warunki hydrologiczne

Sieć hydrograficzną Zaniemyśla i Gminy tworzą: ciekі stałe i okresowe, starorzecza, jeziora, zagłębienia bezodpływowe, rowy melioracyjne, małe zbiorniki wodne. Zaniemyśl leży w obrębie zlewni cząstkowych dorzecza Warty: wschodnia część w zlewni rzeki Maskawy, zachodnia - w zlewni rzeki Kopli (zwanej Kamionką), południowo - zachodnia - w bezpośredniej zlewni Warty. W układzie hydrograficznym Polski dorzecze Warty jest rzeką II rzędu. Granice między zlewniami wyznaczają działy wodne głównie III rzędu, które są widoczne na ogół wyraźnie w rzeźbie terenu. W zlewniach dominuje południowy kierunek odwodnienia, który związany jest z przebiegiem dolin rzek. Wyjątek stanowi rzeka Warta płynąca dnem pradoliny o kierunku równoleżnikowym. Sieć hydrograficzna Gminy jest zasobna w zbiorniki naturalne - jeziora Rynny Kórnicko - Zaniemyskiej, 18 - kilometrowy ciąg jezior obejmuje 9 akwenów od jeziora Raczyńskiego przez Łękno, Jezioro Małe, Jezioro Wielkie, Bnińskie, Kórnickie, Skrzyńki Małe, Skrzyńki Duże i Borówieckie, z których 4 położone są na terenie Gminy. Jeziora mają charakter przepływowy, co wpływa na niewielkie wahania stanów, rzędu kilkudziesięciu cm w okresie wieloletnim. Rzeki analizowanych zlewni zaliczane są do rzek nizinnych o gruntowo-deszczowośnieźnym reżimie zasilania, z jednym maksimum i minimum w ciągu roku. W przebiegu stanów i przepływów wody dominują stany niskie przy współwystępujących w niedużym stopniu stanach średnich i wysokich. Gmina położona jest w zasięgu wód powodziowych rzeki Warty. Tereny zagrożone zalewem chronione są wałami przeciwpowodziowymi o długości 18 km. Obszar chroniony wałami wynosi 980 ha. W wałach znajduje się 11 przepustów, z których trzy występują w wale rzeki Warty, pozostałe w obwałowaniach rzeki Maskawy. Obwałowania zabezpieczają teren Gminy przed występowaniem wody stuletniej.

Wody podziemne

Na obszarze wsi Zaniemyśl i Gminy Zaniemyśl użytkowe zbiorniki wodonośne występują w obrębie utworów czwartorzędu i trzeciorzędowych. Podstawowym jest zbiornik wód trzeciorzędowych. Zbiornik czwartorzędowy Pradolina Warszawsko - Berlińska, o rozprzestrzenieniu regionalnym, ze względu na wysoką zasobność i walory użytkowe zaliczany jest do tzw. zbiorników głównych- GZWP Nr 150. W utworach czwartorzędowych występuje poziom wód gruntowych oraz lokalnie poziom wód wgłębnych. Na obszarze gminy obecnie tylko jedno ujęcie korzysta z wód piętra czwartorzędowego. W piętrze trzeciorzędowym ujmowane są wody poziomu mioceńskiego. W obrębie tego poziomu można wyróżnić 3 warstwy wodonośne: dolną, środkową i górną. Eksploatowane są warstwy górna i środkowa. Łączna wielkość zasobów eksploatacyjnych zatwierdzonych w kat. B wynosi 465,3 m³/h, zabezpieczają one zapotrzebowanie na wodę całej Gminy Zaniemyśl.

Wody termalne

W miejscowościach Polwica i Zaniemyśl występują wody termalne o walorach leczniczych, które nie są eksploatowane. Odwiert „Polwica 1” ma 1300 m głębokości użytkowej, wydajność 18 m³/h, temperatura samowypływu - 38,8°C natomiast otwór „Kaleje V” posiada 700 m głębokości, wydajność - 7 m³/h i temperaturę samowypływu - 26°C.

3.1.5 Świat roślinny i zwierzęcy

Szata roślinna reprezentowana jest przez zbiorowiska leśne, łąk i pastwisk oraz roślinność wodną. Krajobraz Gminy wzbogacają parki dworskie oraz zadrzewienia przydrożne, śródpolne, przywodne, sady i ogrody przydomowe. Lasy zajmują stosunkowo znaczną powierzchnię Gminy 2640 ha, co stanowi (24,7%) jej ogólnej powierzchni. Lesistość jest zbliżona do krajowej (27,9%).

Powierzchniowo dominują siedliska borów mieszanych przy współwystępujących ubogich siedliskach borowych, mniejszy udział stanowią siedliska lasów mieszanych. Przeważają lasy wieku średniego od 60 do 100 lat. Udział lasów starszych, ponad 100-letnich, zaznacza się w szczególności w północno - zachodniej części Gminy, otaczając zachodnią część rynny z jeziorami: Łękno, Jezioro Małe i Jezioro Wielkie ograniczając ich dostępność. Zbiorowiska łąk i pastwisk występują w obniżeniach terenu na siedliskach łąkowych. Największe powierzchnie tych zbiorowisk spotyka się na glebach pochodzenia wapiennego podlegających procesom murszenia. Zbiorowiska roślinności wodnej, najbogatsze florystycznie i najbardziej zróżnicowane, towarzyszą brzegom i litoralowi jeziora Raczyńskiego. Stwierdzono tu występowanie 138 gatunków roślin wodnych i błotnych. Nad jeziorami: Jezioro Wielkie, Jezioro Małe oraz Łękno roślinność wodna wynurzona zajmuje odpowiednio 10,7%, 28,7%, 82,9% długości linii brzegowej. Szatę roślinną wzbogacają zespoły zieleni parkowej objęte ochroną konserwatorską. Zadrzewienia przydrożne, śródpolne, przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz Gminy, pełnią również funkcję ochronną. Wpływają na kształtowanie lokalnego klimatu obszarów, na których występują, podnoszą walory estetyczno - krajobrazowe, spełniają rolę wiatro- i glebochronną. Świat zwierząt reprezentowany jest przez różnogatunkowy zestaw ssaków i ptaków. W lasach występują sarny, daniela, jelenie, dziki, lisy i zające. Rynna Kórnicko - Zaniemyska z ciągiem jezior stanowi znaczące w Wielkopolsce skupisko ptactwa wodnego. Na jeziorach rynny stwierdzono występowanie ponad 20 gatunków ptaków.

3.1.6 Walory przyrodnicze

Krajobraz Zaniemyśla jest dziełem lodowca skandynawskiego. Zdecydowana większość tego terenu stanowi część składową Równiny Wrzesińskiej, a wyjątkowym urozmaiceniem jest wspomniana już długa rynna 9 jezior zaniemysko - kórnickich. Największym z nich jest jezioro Raczyńskie zajmujące powierzchnię 102 ha. Południowa część okolic Zaniemyśla, położona na północnym brzegu pradoliny środkowej Warty, wchodzi już w skład Kotliny Śremskiej. Najwyższym punktem okolic jest Łysa Góra - 106,1 m n.p.m., wzniesienie pochodzenia wydmorego, położone wśród lasów na południe od Zaniemyśla. Urozmaiceniem krajobrazu są małe rzeczki: Głuszynka oraz Moskawa wraz z uchodzącą do niej Miłosławką. Zachodnią część tych okolic zajmują duże kompleksy leśne, natomiast resztę stanowią pola uprawne i łąki. Na terenie Gminy znajduje się Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy - Łęgi Mechlińskie o pow. 780,98 ha, obejmujący jeden z nielicznych kompleksów nadrzecznych lasów łąkowych i łąk bagiennych. Środowisko przyrodnicze jest bogate i różnorodne, znajdują się tutaj liczne stare drzewostany. Z osobliwości przyrodniczych wymienić należy podworskie parki krajobrazowe oraz liczne pomniki przyrody, z których na szczególne wyróżnienie zasługują

trzy dęby w pobliżu Doliwca Leśnego, 17 dębów na Wyspie Edwarda lub aleja grabowa w parku w Łęknie.

3.2 Środowisko kulturowe, zabytki

Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią trwałe i istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej Sołectwa i Gminy. Zaniemyśl jest Gminą o stosunkowo bogatym środowisku kulturowym, choć grupa najcenniejszych zabytków, wpisanych do rejestru zabytków, jest niezbyt liczna. W Sołectwie Zaniemyśl wyróżnić można:

- południowa część Zaniemyśla - kościół p.w. św. Wawrzyńca, wybudowany w stylu neogotyku romantycznego, w latach 1840-1842; fundatorami byli Józef i Laura Jarczewscy, konsultantem wystroju wnętrza był Edward Raczyński; budowla trójnawowa z wyodrębnionym prezbiterium; elewacja frontowa z ośmiobocznymi wieżyczkami, w narożach rozdziela fryz arkadowy i ceglany gzyms; w dole wejście z ostrym łukiem; przy zachodniej ścianie kościoła klasycystyczny grobowiec Edwarda Raczyńskiego, z herbem Nałęcz i tablicami inskrypcyjnymi; na grobowcu posąg Konstancji Raczyńskiej dzieła Alberta Wolffa z 1841r.
- północna część Zaniemyśla - poewangelicki kościół, wybudowany w latach 1854 – 1855; budowla neoromańska, z półkolistym prezbiterium oraz ze strzelistą wieżą; od 1981r kościół nowej parafii p.w. Niepokalanego Serca N.M.P obecnie kościół należy do parafii p.w. św. Wawrzyńca
- budynki mieszkalne z XIXw przy ul. Raczyńskiego
- pomnik Powstańców Wielkopolskich - północny kraniec ul. Raczyńskiego, odbudowany w 1999r.
- północna część Zaniemyśla - centrum stanowi rynek, obecnie Plac Ryszarda Berwińskiego w środku placu w 1979r odsłonięto pomnik poety, patrona Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum R. Berwińskiego; na pl. Berwińskiego zachował się najstarszy budynek mieszkalny Zaniemyśla (nr.7), szachulcowo-murowany z końca XVIII w; pozostałe budynki przy ul. Poznańskiej, Kilińskiego, Średzkiej pochodzą z XIX w.; na uwagę zasługuje budynek stacji wąskotorowej z 1911r.
- Regionalna Izba Pamięci - ul. Średzka
- przy budynku biblioteki, ul. Sienkiewicza 4 znajduje się głaz z tablicą poświęconą poległym w latach 1940-1945 żołnierzom Armii Krajowej Placówki ZW ŻAK.
- Wyspa Edwarda, pow. 3 ha, historyczny bohater wyspy to hrabia Edward Raczyński, który w latach 1815 - 1845 był zarządcą gruntu; w latach 1817 - 1819 hrabia wybudował modrzewiowy Dom Szwajcarski, jest to budowla piętrowa, konstrukcji zrębowej, od wewnątrz ściany ceglane; dachy kryte matami słomianymi, podtrzymywane przez słupy; tragiczny bohater wyspy, organizator " bitew wodą i na wodzie", mecenas sztuki i nauki zakończył życie w 1845r wystrzałem z małej armatki; wyspę porasta starodrzew liściasty, ok. 60 dębów, z których 17 uznano za pomniki przyrody; obecnie wyspa pełni rolę ośrodka wypoczynkowego i atrakcji turystycznej, w sezonie letnim czynna jest przeprawa promowa.

Na obszarze Sołectwa i Gminy znaczącymi wartościami środowiska przyrodniczego wpływającymi na jego stabilność są obszary o niedużym przekształceniu szaty roślinnej, sieci rzecznej, rzeźby terenu. Obejmują one obiekty i obszary o dużej wartości przyrodniczej, prawnie chronione. Należą do nich:

- pomniki przyrody (w rejestrze znajdują się pojedyncze okazy drzew – dębów szypułkowych, grupa drzew na wyspie Edwarda, aleja grabowa i głaz narzutowy)

- parki dworskie.

3.3 Atrakcje turystyczne.

Ośrodki turystyczno-rekreacyjne

Na terenie miejscowości Zaniemyśl znajdują się ośrodki wypoczynkowe, gdzie do największych należą:

1. Ośrodek Wczasowo - Rekreacyjny „Niezamyśl” w Zaniemyślu
2. Ośrodek Wczasowy „Polhaus Investment” na Wyspie Edwarda

W Zaniemyślu turystów przyjmują ponadto pensjonat „Pod Orzechami”, schronisko młodzieżowe i internat. Zaniemyśl posiada także całoroczne zaplecze gastronomiczne, liczne zabytki architektury i muzea, mnogość parków i pomników przyrody, co czyni go główną „bazą wypadową” dla turystów.

W pozostałych miejscowościach Gminy zakwaterowanie oraz wypoczynek zapewnia sześć gospodarstw agroturystycznych.

Ośrodek wypoczynkowy „Niezamyśl” po raz drugi został laureatem konkursu „Turystyczna Perła Wielkopolski” na Międzynarodowych Targach Turystycznych ‘TOUR SALON’ Poznań 2003.

Szlaki turystyki pieszej

Z Zaniemyśla wychodzą szlaki turystyczne znakowane kolorami: czerwonym, żółtym i czarnym. Poniżej opisano 12 najciekawszych:

- Zaniemyśl - Łękno - jez. Łękno - Zaniemyśl (4,5 km - znakowana częściowo kolorem czerwonym)
- Zaniemyśl - Łękno - Polwica - Śnieciska (6,5 km - trasa nie znakowana)
- Zaniemyśl - jez. Jeziory Małe - jez. Łękno - Zaniemyśl (5,8 km - trasa znakowana częściowo kolorem czerwonym)
- Zaniemyśl - Jeziory Wielkie - Bnin - Kórnik (15,5 km - trasa znakowana kolorem czerwonym)
- Zaniemyśl - Doliwiec Leśny - Zofiówka - Polesie - Zaniemyśl (9,5 km – trasa częściowo znakowana kolorem czerwonym)
- Jeziory Wielkie -Kopalnia Gazu - Zaniemyśl (8,5 km - trasa częściowo znakowana kolorem czerwonym)
- Zaniemyśl - Zwola - Majdany - Lubonieczek - Zaniemyśl (11,5 km – trasa częściowo znakowana kolorem czarnym i czerwonym)
- Zaniemyśl - Zwola - Łysa Góra - Majdany - Zaniemyśl (12,4 km - trasa częściowo znakowana kolorem czerwonym i czarnym)
- Zaniemyśl - Majdany - Czarnotki - Sulęcinek (14,7 km - trasa znakowana kolorem czerwonym)
- Pigłowice - Mądre - Czarnotki - Zaniemyśl (12,5 km - trasa nie znakowana)
- Zaniemyśl - Kaleje - Czmoń (9,8 km - trasa znakowana kolorem żółtym)
- Zaniemyśl - Polwica - Winna - Jaszkowo - Koszuty (10,8 km - trasa nie znakowana).

W październiku 2003 roku Gmina Zaniemyśl otrzymała na Międzynarodowych Targach Turystycznych „TOUR SALON” w Poznaniu „Certyfikat dla znakowanych szlaków pieszych

koło Zaniemyśla” oraz zajęła I miejsce w drugiej edycji konkursu na „Najlepszy obiekt turystyki aktywnej w województwie” w 2003 roku w kategorii „Turystyka piesza”.

Szlaki turystyki kolejowej

Jedną z wielu atrakcji Gminy Zaniemyśl jest wąskotorowa kolejka, kursująca na trasie Środa Wielkopolska - Zaniemyśl. W chwili obecnej jest to jedyny zachowany odcinek średzkiej powiatowej wąskotorowej kolei dojazdowej. Na Międzynarodowych Targach Turystycznych „TOUR SALON” Poznań 2003, „Średzka kolej dojazdowa” została laureatem w kategorii „Atrakcja turystyczna”.

Szlaki turystyki rowerowej

Na terenie Zaniemyśla i okolic istnieją znakowane trasy rowerowe (kolor zielony, czerwony, niebieski oraz żółty):

- Zaniemyśl – Kaleje - Tesiny – Mechlin - Dąbrowa - Kotowo - Majdany – Zaniemyśl (27,2 km trasa znakowana kolorem zielonym i czerwonym)
- Jezioro Raczyńskie - Zwola - Biały Gościńiec - Zwola - Majdany - Zaniemyśl (13 km - trasa znakowana kolorem niebieskim)
- Leśnictwo Łękno - Doliwiec Leśny - Jeziory Wielkie - jez. Jeziory Małe – Łękno - Leśnictwo Łękno (11 km - trasa znakowana kolorem żółtym).

Inne urządzenia turystyczne

Wśród innych urządzeń rekreacyjno - sportowych znajdują się ośrodki rekreacji konnej w miejscowościach: Majdany, Jeziory Małe i Dębice.

Ponadto w Zaniemyślu przy ul. Raczyńskiego 70, Ośrodek Wczasowo – Rekreacyjny „NIE-ZAMYŚL” dysponuje kortami tenisowymi, a przy plaży głównej Jeziora Raczyńskiego umiejscowiony jest amfiteatr.

Trasy turystyki samochodowej

Obsługa ruchu turystycznego odbywa się głównie drogami międzyregionalnymi i regionalnymi. Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 435 Śrem - Zaniemyśl - Środa Wielkopolska, ponadto do każdej z miejscowości dojechać można drogami powiatowymi i gminnymi.

Informacja turystyczna

Na terenie Gminy Zaniemyśl informacją turystyczną propagującą walory Gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji.

Infrastruktura uzupełniająca

Zaniemyśl dysponuje jedną placówką muzealną, jest to Izba Pamięci. Powstała z inicjatywy Gminnej Rady Narodowej w Zaniemyślu w 1985r. Przekazano na ten cel budynek byłej strażnicy OSP. Inwestorem adaptacji budynku i urządzenia wnętrza był Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Zaniemyślu. Projekt wnętrza wykonał art. Plastyk Janusz Matysiak z Poznania. Wykonawcami prac byli miejscowi rzemieślnicy.

Baza noclegowa

W Gminie Zaniemyśl znajduje się 14 obiektów noclegowych, w których znajduje się 949 miejsc. Najliczniejszym rodzajem bazy noclegowej są ośrodki wypoczynkowe, które koncentrują największą liczbę miejsc noclegowych. Na taki stan rzeczy największy wpływ ma lokalizacja nad zbiornikiem wodnym, a także pełniona przez Zaniemyśl rolę miejscowości turystycznej. Przy braku możliwości pełnej oceny standardu bazy, należy przyjąć, że przynajmniej 40% ogółu miejsc zalicza się do grupy o dobrym standardzie. Jednocześnie jednak znaczny jest udział bazy niskostandardowej, wynikający prawdopodobnie z niskiego natężenia ruchu turystycznego, a tym samym niskich wpływów finansowych.

W skali całej Gminy nieco ponad 46% miejsc ma charakter całoroczny, reszta dysponuje miejscami noclegowymi tylko w sezonie. Baza noclegowa rozmieszczona jest bardzo nierównomiernie. Większość skoncentrowana jest na terenie Sołectwa Zaniemyśla ze względu na jego położenie geograficzne, znaczenie administracyjne, a także wielkość.

Struktura ruchu turystycznego

Ze względu na duże rozmieszczenie zabytków kultury dużym powodzeniem cieszy się turystyka kulturowa, która może być jedną z głównych form turystyki uprawianej na terenie Gminy. Nie bez znaczenia pozostaje także, w okresie letnim, turystyka weekendowa i pobytowa, która ma duże szanse powodzenia ze względu na korzystne położenie wśród sporej liczby zbiorników wodnych. W obecnych czasach zauważyć można wzrost zapotrzebowania na „kontakty z naturą”, co więcej, na bezpośrednie obcowanie z jej walorami, a takie możliwości może zapewnić eko- i agroturystyka.

3.4 Gospodarka, rolnictwo

3.4.1 Bezrobocie

Nie udało się pozyskać danych opisujących dokładną liczbę oraz strukturę osób zarejestrowanych jako bezrobotne, ze względu na wiek, wykształcenia, czas pozostawania na bezrobociu i staż pracy. Można jednak założyć, że struktura ta nie odbiega od ogólnej struktury dla Gminy. Poniżej znajduje się krótki opis charakterystyki populacji osób bezrobotnych w Gminie Zaniemyśl.

W latach 2000-2004 bezrobocie w Gminie Zaniemyśl systematycznie rosło. W 2000 roku 258 osób pozostawało bez pracy, w 2004 roku już 460. Na dzień 31.12.2008 liczba bezrobotnych ogółem wynosi 194 osoby. Jest to spadek w stosunku do lat poprzednich. Najwięcej osób bezrobotnych odnotować można w grupie osób w wieku 18-24 (50), w grupie 25-34 lata (41) oraz w grupie 35-44 (45), w grupie 45-54 lata (46), w grupie 55-59 (6), w grupie 60-64 (6)

Biorąc pod uwagę stopień wykształcenia osób bezrobotnych największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (68 osób), gimnazjum i poniżej (64 osoby) z wykształceniem policealne i średnie zawodowe (35), średnie ogólnokształcące (13). Najmniej było bezrobotnych z wykształceniem wyższym (14). Sytuacja taka świadczy o celowości zdobywania wykształcenia.

3.4.2 Rolnictwo

Rolnictwo – uprawa roślin użytkowych oraz hodowla zwierząt – od początku naszej cywilizacji było jedną z form działalności człowieka, dostarczającą pożywienia i innych cennych surowców.

Mimo iż, wieś Zaniemyśl zatraciła swój pierwotny charakter typowej wsi rolniczej, znaczącym dla tej miejscowości działem gospodarki pozostało nadal rolnictwo. Charakter rolny tego terenu wynika z uwarunkowań przyrodniczych i historycznych. Jak w przypadku wielu innych miejscowości, zdecydowana większość gruntów na terenie Zaniemyśla należy do osób fizycznych. Dominują tu, jak już wyżej wspomniano, gleby przeciętnej jakości. Przewaga gleb o nie najlepszej jakości przesądza o strukturze upraw.

Dominującym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja roślinna, głównie zboża. W hodowli zwierząt, dominującym kierunkiem jest chów trzody chlewnej.

Aż ponad 1/3 ogólnej liczby gospodarstw w Gminie to gospodarstwa o powierzchni do 5 ha, z tego część znajduje się w omawianym Sołectwie.

Na terenie Sołectwa i Gminy działa Rolniczy Kombinat Spółdzielczy, który nastawiony jest na chów bydła i trzody chlewnej.

3.4.3 Przedsiębiorstwa

Miejscowości Zaniemyśl i Łękno są centrum gospodarczym i społecznym Gminy. Do działalności gospodarczej zaliczono wszelkiego rodzaju działalność produkcyjną, magazynowo-składową, budowlaną oraz bazy transportowe, zakłady usługowe i wszelkiego rodzaju działalność, która odbywa się na wydzielonych działkach (nie zawsze stanowiących własność), a zainwestowanie posiada charakter przemysłowy. W Gminie brak jest dużych zakładów pracy, ale do największych pod względem zatrudnienia należą: piekarnia - cukiernia (ok. 110 pracowników łącznie z uczniami), zakłady produkcji drewna i wyrobów z drewna. Są to zakłady produkcji mebli w Łęknie (ok. 80 zatrudnionych) i Zaniemyślu (ok. 100 zatrudnionych), oraz tartak wraz z zakładem produkcji stolarki okiennej w Łęknie (30 osób), zakład odzieżowy (krawiectwo ok. 80 osób). Udział zatrudnionych w przemyśle i budownictwie wynosi ponad 26% ogółu zatrudnionych. Nie zostały zbilansowane zakłady mniejsze, zlokalizowane w obrębie zabudowy mieszkaniowej oraz ośrodków produkcyjnych rolnictwa (pomieszczenia dzierżawione różnym firmom i działalność prowadzona przez same zakłady rolne). W roku 2008 zarejestrowano 48 podmiotów gospodarczych, wyrejestrowano z ewidencji 31. Dokonano 55 zmian we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Podmioty zarejestrowane w latach 2008 – 2003 przedstawiają się następująco:

- 2008 rok - 381, podmiotów gospodarczych
- 2007 rok – 370,
- 2006 rok – 357,
- 2005 rok – 354,
- 2004 rok – 353,
- 2003 rok – 384.

3.5 Infrastruktura techniczna

3.5.1 Wodociągi i zaopatrzenie w wodę

18 wsi sołeckich na terenie Gminy Zaniemyśl jest zwodociągowanych, co stanowi 100%. Zaopatrzenie w wodę odbywa się głównie z istniejących wodociągów komunalnych: Zaniemyśl, Brzostek, Czarnotki, Polwica, Jezioro Wielkie, Płaczki oraz 2 wodociągów zakładowych w Śnieciskach i Polesiu (nieczynny).

Wodociąg **Zaniemyśl** pracuje w oparciu o ujęcie trzeciorzędowe. Posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne 70 m³/h z dnia 15.10.1979 r. oraz pozwolenie wodnoprawne wydane 07.09.2000r. na pobór wody $Q_h \max = 55,8 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{dob} \max = 780,1 \text{ m}^3/\text{db}$, $Q_{\text{sr}} \text{ db} = 632,2 \text{ m}^3/\text{db}$ i $Q \text{ roczne} = 230.753 \text{ m}^3$.

Pobór wody w 2008 r. kształtował się na poziomie 459 026,00 m³. Posiada trzy zbiorniki retencyjne o poj. 100 m³ każdy. Istnieją dwa ujęcia każde o głębokości 96 m. Wodociąg ten zaopatruje w wodę Zaniemyśl. Łączna liczba mieszkańców wsi obsługiwanych przez ten wodociąg wynosi ca 2.430 osób, a długość czynnej sieci wodociągowej bez przyłączy wynosi 96,20 km.

3.5.2 Kanalizacja i gospodarka ściekowa

Sołectwo Zaniemyśl skanalizowane jest w 97,8%. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Jeziorach Małych. Zlokalizowana jest tutaj oczyszczalnia ścieków zrealizowana w latach 1987-92 dla gospodarstwa w Łęknie. Obecnie właścicielem oczyszczalni jest Gmina. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna typu Lemna. W 2003 roku została wyremontowana i zmodernizowana. Gmina Zaniemyśl posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków w ilości: $Q_h \max - 59,9 \text{ m}^3$, $Q_h \text{ sr} - 31,0 \text{ m}^3$, $Q_d \text{ sr} - 750 \text{ m}^3$ oraz $Q \text{ roczne} - 273.750 \text{ m}^3$. W 2008 roku na oczyszczalnię dostarczono 131,6 tys. m³ ścieków w tym 44,7 tys. m³ dowożonych. Oczyszczalnia przyjmuje średnio na dobę 550 m³ ścieków w tym dowożonych 250 m³. Siecią kanalizacyjną objęta jest wieś Łękno oraz Zaniemyśl, gdzie sukcesywnie rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna. Mieszkańcy pozostałych sołectw, które nie są objęte kanalizacją sanitarną wywóz nieczystości płynnych zlecają uprawnionym podmiotom, które posiadają decyzje Wójta na świadczenie ww. usług. Decyzję na wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Zaniemyśl posiada 6 podmiotów.

Długość sieci kanalizacyjnej bez przykanalików na koniec 2008 roku wynosiła 17,7 km.

3.5.3 Gospodarka odpadami stałymi

W dniu 29 czerwca 2009 roku Rada Gminy Zaniemyśl podjęła Uchwałę Nr XXIV/183/2009 w sprawie uchwalenia Wspólnego Planu Gospodarki Odpadami dla 17 Gmin – członków zawartego POROZUMINIA MIĘDZYGMINNEGO w Jarocinie na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,„.

System gospodarki odpadami na terenie Gminy Zaniemyśl zgodnie z ww. Planem Gospodarki Odpadami przedstawia się następująco:

System zbiórki odpadów komunalnych

Aktualnie obowiązująca Uchwała Rady Gminy wprowadziła obowiązek prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów na terenie posesji. Jest to następstwem decyzji o likwidacji w gminie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, które od dłuższego czasu stały się punktami zbiórki odpadów komunalnych. Od miesiąca marca głównym liderem w zakresie odbioru odpadów komunalnych z terenów posesji stało się Przedsiębiorstwo Gospodarki Ko-

munalnej w Śremie. Przedsiębiorstwo zawarło umowy na indywidualny wywóz odpadów z ponad 96% mieszkańców Gminy Zaniemyśl. Odpady komunalne odbierane są od mieszkańców Zaniemyśla dwa razy w miesiącu, koszt usługi obejmuje opróżnianie pojemników oraz bezpłatny odbiór posegregowanych odpadów. Wszyscy, którzy podpisali umowę z PGK Śrem otrzymali bezpłatnie worki na selektywną zbiórkę w 5 kolorach. Na terenie Gminy Zaniemyśl prowadzi się selektywną zbiórkę odpadów tj. papieru, szkła białego, szkła kolorowego, plastiku oraz metalu. Po zapelnieniu i wystawieniu ich w dzień odbioru są one odbierane przez Przedsiębiorstwo, a w ich miejsce pozostawia bezpłatnie nowe worki. Opróżnianiem koszy ulicznych zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Zaniemyślu, który składowe odpady na Międzygminnym Składowisku Odpadów Komunalnych w Mateuszewie. Decyzje w sprawie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Zaniemyśl posiadają 4 podmioty tj. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej ze Śremu, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Artur Zys ze Swarzędza, Remondis Sanitech z Poznania, Eko – Skórtex Gizałki Sp. z o.o. z Gizałek

Odpady wielkogabarytowe

W miesiącu czerwcu i grudniu zbierane są odpady wielkogabarytowe z terenu miejscowości Zaniemyśl w formie zbiórki sprzed posesji. W pozostałych miejscowościach Gminy odpady wielkogabarytowe zbierane są w wyznaczonych miejscach przez sołtysów.

Odpady z sektora budowlanego

Metodą „na telefon” zbierane są odpady remontowe i budowlane. Przedsiębiorcy odpowiedzialni za odbieranie odpadów dostarczają pojemniki na zgłoszenie zapotrzebowania, a następnie dokonują odbioru zgromadzonych odpadów.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Brak ujednoliconego systemu zagospodarowania odpadami z sektora medycznego i weterynaryjnego. Istniejące placówki medyczne we własnym zakresie zajmują się zarządzaniem odpadami tam powstającymi.

System zbiórki odpadów przemysłowych

Zgodnie z ustawą *o odpadach* z dnia 27 kwietnia 2001 roku powstające w obiektach przemysłowych odpady powinny być gromadzone selektywnie w zależności od dalszego postępowania z nimi. W pierwszej kolejności odpady te powinny być poddawane procesom odzysku, a następnie unieszkodliwianiu, uwzględniając najlepszą dostępną technikę lub technologię, zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

Niestety, brak jest informacji dotyczącej sposobu pozbywania się odpadów przez podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Zaniemyśl. Przypuszcza się, że duża część przedsiębiorców swoje odpady zagospodarowuje w niewłaściwy sposób, najprawdopodobniej mieszając je ze strumieniem odpadów komunalnych.

System zbiórki odpadów niebezpiecznych

Na terenie Sołectwa Zaniemyśl wprowadzono jednolity systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych. We wszystkich szkołach na terenie Gminy, w sklepach oraz w Urzędzie Gminy zorganizowane są punkty zbierania zużytych baterii. Odbiorem baterii zajmuje się REBA Organizacja Odzysku. Inne rodzaje odpadów niebezpiecznych gromadzone selektywnie odbierane są przez PGK Śrem.

Brak danych co do sposobu zagospodarowania przez placówki służby zdrowia odpadów niebezpiecznych. Każda placówka zajmuje się w swoim zakresie unieszkodliwianiem tych odpadów.

Transport odpadów

Na terenie Gminy Zaniemyśl cztery podmioty posiadają koncesję dotyczącą wywozu odpadów komunalnych stałych, które obsługują między innymi Sołectwo Zaniemyśl:

- Zakład Gospodarki Komunalnej - Zaniemyśl
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Artur Zys- Swarzędz
- Remondis - Sanitech – Poznań
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Śremie
- Eko – Skórtex Gizalki Sp. z o.o. z Gizalek

Składowanie odpadów

Wysypisko śmieci w Mateuszewie

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych powstających na terenie Gminy Zaniemyśl jest ich składowanie. Odpady z tego terenu wywożone są na międzygminne składowisko w Mateuszewie, w którego budowie Gmina Zaniemyśl partycypowała i obecnie posiada 7% udziałów w objętości tego składowiska. Powstało ono w 1998 roku, całkowita powierzchnia tego obiektu wynosi 7,2 ha. Składowisko w Mateuszewie podzielone jest obecnie na trzy kwatery, z czego pierwsza wypełniona jest już w 95%, a druga w 30%. Trzecia kwatery tego składowiska przygotowywana jest do realizacji. Pojemność docelowa składowiska w Mateuszewie to 103 170 Mg. Przewidziany rok zamknięcia tego obiektu to 2017. Wypisko spełnia wszystkie normy, jest bardzo nowoczesne. Jest wyposażone w elektroniczną wagę, pojazdy do ubijania śmieci, zbiornik na ścieki. W najbliższym okresie powstanie na nim kompostownia, która pozwoli odbierać z terenu Sołectwa Zaniemyśl szósty rodzaj odpadów tj. odpady biodegradowalne. Szacuje się, że sortownia zostanie uruchomiona w trzecim kwartale 2008 roku.

Mogilnik

W lutym 2003 roku rozpoczęto prace związane z likwidacją nieczynnego od 1980 roku mogilnika znajdującego się na terenie wsi Zwola. Mogilnik ten położony jest w odległości ok. 2,5 km od Zaniemyśla, 1 km od najbliższych zabudowań we wsi Zwola oraz 1,2 km od jeziora Raczyńskiego. W przedmiotowym mogilniku znajdowały się 2 studnie betonowe i 1 bunkier o pojemności 6,2 t. oraz doły ziemne. Wykonawca przystępując do prac likwidacyjnych odkopał ww. studnie i bunkier. Przewieziono łącznie 358 sztuk beczek metalowych naładowanych odpadami niebezpiecznymi do spalarni, do Niemiec o łącznej wadze netto 61,988 Mg. Na przełomie lat 60-tych i 70-tych zostały złożone przeterminowane środki ochrony roślin i opakowania po nich oraz nieprzydatne odczynniki chemiczne, niestety nie zawsze we właściwy sposób, toteż szkodliwe substancje przeniknęły do podłoża i gleba została skażona. Prace nad rekultywacją mogilnika zostały zakończone w 2004 roku.

Od 2005 roku prowadzony jest coroczny monitoring lokalnych wód podziemnych na terenie zlikwidowanego składowiska odpadów niebezpiecznych (mogilnik).

3.5.4 Energetyka – zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez obszar Gminy obecnie przebiega jedna linia wysokiego napięcia 110 kV w relacji Środa Wlkp. - Śrem. Wg oceny stanu zaopatrzenia gmin województwa poznańskiego w energię elektryczną - opracowywanej przez Wydział Komunikacji i Infrastruktury Technicznej Urzędu Wojewódzkiego w 1997r., na obszarze Gminy Zaniemyśl występują niedobory dostaw energii elektrycznej.

Przewidziana jest realizacja dwóch nowych linii elektroenergetycznych:

- 400 kV w rel. Poznań/Zlewiska - Garaszewo - Ostrów Wlkp.
- 110 kV rel. Środa Wielkopolska – Mosina.

Dla poprawy istniejącego stanu w zakresie zaopatrzenia Gminy w energię elektryczną niezbędną jest realizacja 4 nowych stacji transformatorowych oraz modernizacja 4 stacji już istniejących. W zakresie linii średniego napięcia, konieczna jest modernizacja linii zasilającej 15 kV Śrem - Zaniemyśl o długości 18 km wraz z odgałęzieniem o długości 15 km.

3.5.5 Telefonizacja

W Sołectwie nie ma praktycznych kłopotów z przyłączaniem nowych abonentów do TP SA. Również NETIA ma już swoich abonentów. Ponadto na terenie sołectwa działają wszyscy operatorzy sieci komórkowych dostępni na terenie kraju.

3.5.6 Drogownictwo i komunikacja

Komunikacja drogowa

Przez obszar Gminy stanowiący jej oś komunikacyjną, przebiega droga wojewódzka nr 432 Leszno - Krzywiń - Śrem - Środa Wielkopolska - Września.

Przez Zaniemyśl droga przechodzi zabudowanym układem ulicznym o skomplikowanej geometrii. Istnieje potrzeba korekty przebiegu drogi przez wyprostowanie i poszerzenie ulic prowadzący ruch z drogi wojewódzkiej.

Przez obszar Sołectwa przechodzą następujące drogi powiatowe:

Nr 32508 Zaniemyśl - Prusinowo – Kórnik

Nr 32509 Sulęcín - Młodzikowice - Majdany – Zaniemyśl

Nr 32510 Książ - Sroczewo - Zwola – Zaniemyśl

Nr 32556 Zaniemyśl - Polwica - Śnieciska - Słupia Wielka

Nr 32558 Zaniemyśl – Czarnotki.

Komunikacja kolejowa

Przez obszar Sołectwa i Gminy Zaniemyśl przebiega trasa kolejki wąskotorowej Środa Wielkopolska - Zaniemyśl. Linia obecnie wykorzystywana jest dla celów turystycznych. W Zaniemyślu istnieją urządzenia stacji końcowej PKP Zaniemyśl.

3.5.7 Sytuacja mieszkaniowa

Brak aktualnych danych dotyczących zasobów mieszkaniowych w poszczególnych wsiach uniemożliwia ocenę sytuacji, ale z pewnością najniższymi wskaźnikami charakteryzują się te wsie, w których istnieje budownictwo wielorodzinne (bloki), a więc Łękno i Śnieciska. Zaniemyśl jest z pewnością w czołówce miejscowości w Gminie, które wyróżniają się pod względem intensywności ruchu budowlanego. Od kilku lat zaobserwować można wzrastającą liczbę powstających domów jednorodzinnych. Większość domów mieszkalnych należy do prywatnych właścicieli - mieszkańców wsi.

3.6 Infrastruktura społeczna

3.6.1 Oświata i Wychowanie

Reforma systemu edukacji w Polsce wprowadziła radykalne zmiany w systemie organizacji i funkcjonowania szkół. Ciężar utrzymania szkół podstawowych i gimnazjów spoczywa dziś na gminach, często borykających się z trudnościami finansowymi. Likwidacji uległo więc wiele małych szkół, co z pewnością stanowi utrudnienie w dostępie do edukacji. W Sołectwie Zaniemyśl znajdują się placówki oświatowe kształcące na poziomie podstawowym i gimnazjalnym.

W Sołectwie Zaniemyśl działa Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, który organizacyjnie obejmuje działalność dwóch szkół:

- Szkoły Podstawowej im R.W. Berwińskiego w Zaniemyślu e-mail: sp@zaniemysl.pl
- Gimnazjum w Zaniemyślu e-mail: gimnazjum@zaniemysl.pl.

Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zaniemyślu znajduje się na granicy dwóch największych wsi Gminy - Zaniemyśla i Łękna, tuż przy drodze wiodącej do Poznania. Urokliwe usytuowanie szkoły w bliskim sąsiedztwie lasu, parku i okolicznych pól sprawia, że szkoła ma niepowtarzalny klimat i stwarza ogromne możliwości do prowadzenia atrakcyjnych zajęć edukacyjnych.

Zespół szkół prowadzi szeroką działalność opiekuńczo-wychowawczą. Działają tutaj między innymi:

- biblioteka szkolna w trakcie komputeryzacji
- świetlica szkolna wraz ze stołówką
- pedagog szkolny
- sklepik uczniowski
- szkolna izba pamięci
- 2 sale komputerowe.

Szkoła Podstawowa

Do szkoły podstawowej /na dzień 31.12.2008 r./ uczęszcza 290 uczniów uczących się w 13 oddziałach. W szkole uczy 21 nauczycieli na pełen etat oraz 8 niepełnozatrudnionych. Szkoła poprzez swoją działalność umożliwia uczniom podejmowanie różnych form aktywności pozaszkolnej. Działają tutaj między innymi:

- Samorząd Uczniowski, który dba o przestrzeganie demokratycznych norm społecznych oraz systematyczną realizację kalendarza imprez i uroczystości szkolnych
- Zespół wokalny i chór Społecznego Ogniska Muzycznego, który uświetnia uroczystości szkolne i państwowe.

Do interesujących inicjatyw uczniowskich zaliczyć można gazetkę szkolną pt. "Życie ucznia, czyli nasze męki w szkole" oraz działania proekologiczne.

Uczniowie szkoły biorą udział w konkursach plastycznych, recytatorskich, przedmiotowych. Corocznie ich udziałem są gminne obchody rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Gimnazjum

W szkole uczy się 211 uczniów w 9 oddziałach klasowych. Pracuje tutaj 16 nauczycieli na pełen etat oraz 4 niepełnozatrudnionych. Szkoła podejmuje działania, które odkrywają drzemający w uczniach potencjał prowadząc:

- Samorząd Uczniowski, który jest organizatorem wielu akcji szkolnych
- Koło teatralne, które prezentuje przedstawienia wśród młodzieży szkolnej z terenu Gminy Zaniemyśl
- Klub Europejczyka, który zajmuje się szerzeniem wiedzy europejskiej wśród uczniów gimnazjum
- Sekcję gimnastyczną FITNESS
- Drużynę harcerzy.

Uczniowie gimnazjum uczestniczą także w zajęciach kół przedmiotowych, które działają w szkole: jez. polskiego, jez. niemieckiego, matematycznego, chemicznego, informatycznego i innych. Udziałem uczniów gimnazjum jest coroczna organizacja gminnych obchodów rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Przedszkole Samorządowe w Zaniemyślu.

Przedszkole Samorządowe "Kolorowy Świat" od kwietnia 1978r. mieści się w budynku przy ul. Sienkiewicza 4. Do roku 1996 funkcjonowały w nim dwa oddziały. Od stycznia 1997r. przedszkole zostało powiększone, posiada 4 sale, w których działają 4 oddziały. Posiada też duży ogród z placem zabaw, co sprzyja realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych w otwartym terenie. W roku szkolnym 2008/2009 liczba wychowanków wynosiła 101 osób. Przedszkole pracuje w godzinach 7:00 - 16:00. Godziny pracy przedszkola są akceptowane przez rodziców. W marcu każdego roku prowadzi się nabór dzieci. Aby zapisać dziecko do przedszkola należy pobrać kartę zgłoszenia dziecka i wypełnioną zwrócić do końca marca. W maju organizowane są dni otwarte, w czasie których rodzice i dzieci poznają przedszkole i uczestniczą w zajęciach i zabawach.

Prawidłowe funkcjonowanie przedszkola warunkuje dobra współpraca ze środowiskiem. Przedszkole jest otwarte dla rodziców, wzbogaca i doskonali formy współpracy z rodzicami. Ponadto od wielu lat współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Rekreacji, Biblioteką i Szkołą Podstawową w Zaniemyślu.

W przedszkolu pracuje 6 nauczycielek pełnozatrudnionych i 3 osoby personelu administracyjno - obsługowego. Ponadto: katecheta - 6 godzin tygodniowo i logopeda - 3 godz. tygodniowo.

3.6.2 Kultura, sport

Za działalność kulturalną w Sołectwie i Gminie odpowiada Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Zaniemyślu.

Gminny Ośrodek Kultury w Zaniemyślu powstał w 1976 roku, a w 1978r przekształcony został w Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji. Dotychczas trzykrotnie zmieniał swoją siedzibę.

Do podstawowych zadań statutowych w zakresie kultury należą:

- organizacja imprez kulturalnych, okolicznościowych, rozrywkowych dotyczących upowszechniania sztuki, dóbr i osiągnięć kulturalnych
- organizowanie koncertów, spektakli teatralnych, wystaw, wykładów, odczytów, spotkań klubowych, festynów
- amatorski ruch artystyczny
- realizacja imprez zleconych, okolicznościowych, obrzędowych
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych przez pozaszkolną działalność kulturalną.

•

Działalność oświatowa:

- nauka gry na instrumentach
- sekcje i zespoły zainteresowań.

Działalność rekreacyjno - wypoczynkowa:

- organizacja festynów dla dzieci, zawodów, turniejów
- zapewnienie fachowej obsługi do prowadzenia zajęć rekreacyjnych (sekcje piłki nożnej)
- prowadzenie informacji turystycznej propagującej walory Gminy Zaniemyśl

Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji dysponuje bazą wypoczynkową i obiektami publicznymi:

- Amfiteatr - ul. Plażowa 1
- Stadion sportowy - Zaniemyśl, odbywają się mecze piłki nożnej grup sportowych. Obiekt udostępniany odpłatnie zgodnie z przeznaczeniem
- Regionalna Izba Pamięci - ul. Średzka przy OSP Zaniemyśl
Bogaty zbiór pamiątek oraz dokumentacja i fotografie architektury Zaniemyśla i okolic, przedstawiciele władz gminnych, wybitnych postaci z terenu gminy oraz bohaterów Powstania Wielkopolskiego i II Wojny Światowej. Zbiory obejmują również czasy współczesne.

Ludność Zaniemyśla przejawia duże zainteresowanie sportem. Na terenie Sołectwa i Gminy działa obecnie klub sportowy Kłos Zaniemyśl. Klub posiada sekcję piłki nożnej, który znakomicie radzi sobie w klasie okręgowej. Obecnie w rozgrywkach WZPN startuje pięć drużyn: pierwszy zespół, rezerwy, juniorzy mł., trampkarze st. oraz młodzicy. Ponadto w październiku 2009 roku zostało oddane do użytku „Moje Boisko Orlik 2012”, którym zarządza Gmina Zaniemyśl.

Biblioteka publiczna

Biblioteka jest gminną instytucją kultury i prowadzi w szczególności działalność w zakresie upowszechniania czytelnictwa w całej Gminie Zaniemyśl.

Do podstawowych zadań biblioteki należy m.in. zakup, opracowywanie, przechowywanie zbiorów, udostępnianie książek i innych materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych. Zadania te realizuje w bibliotece macierzystej jak i w 3 punktach bibliotecznych, zlokalizowanych na terenie Gminy. Biblioteka gromadzi także wycinki prasowe dotyczące wydarzeń w Gminie oraz dokumenty życia społecznego (są to afisze, plakaty, ulotki, zaproszenia dot. Gminy), dokumentujące dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu.

W ramach posiadanych środków organizuje inne formy pracy z czytelnikiem służące popularyzacji nauki i kultury. Należą do nich:

- spotkania autorskie - około 3 w roku
- pogadanki ,dyskusje – co roku przyłącza się do Kampanii Społecznej „Cała Polska czyta Dzieciom”
- wystawy i wystawki książek – z okazji różnych rocznic
- lekcje biblioteczne i wycieczki do biblioteki – organizowane są w maju (Dzień Bibliotekarza i Dzień Działacza Kultury) dla dzieci przedszkolnych i kl.”O”
- w trakcie odwiedzin dzieci zwiedzają bibliotekę oraz zapoznają się z naszą działalnością
- kiermasze książek – organizowane głównie podczas imprez plenerowych i w miesiącu maju
- pokazy – dekoracji , kompozycji na Wielkanoc, Advent i Boże Narodzenie (organizowane wraz z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego „Sielinko”)
- konkursy plastyczne i literackie, quizy – w lutym (Ferie zimowe bez nudy), kwiecień (Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich), maj-czerwiec (Dni Literatury dla Dzieci i Młodzieży, Dzień Dziecka), lipiec-sierpień (Ferie letnie)
- inscenizacje teatralne (kierownicy punktów bibliotecznych).

3.6.3 Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie Sołectwa i Gminy działa jeden ośrodek zdrowia: Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Proximus” s.c. w Zaniemyślu, który zatrudnia 9 osób, w tym 3 lekarzy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaniemyślu, którego personel liczy 8 osób.

Generalnie pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Odbiorcami świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są:

- rodziny wielodzietne
  - rodziny emerytów i rencistów
  - rodziny niepełne
- z terenu Sołectwa i Gminy Zaniemyśl.

3.6.4 Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Sołectwa i Gminy Zaniemyśl czuwa Rewir Dzielnicy w Zaniemyślu. W ramach programu „Bezpieczna Gmina” zaprojektowano i wdrożono szereg działań o charakterze prewencyjnym w zakresie:

- przestępczości kryminalnej
- patologii środowiska rodzinnego i nieletnich
- ruchu drogowego
- zagrożeń pożarowo-ekologicznych

- zarządzania w sytuacjach kryzysowych.

3.6.5 Ochrona przeciwpożarowa

W Gminie Zaniemyśl są 4 jednostki OSP w tym typu: „S”: - 4, w KSRG: -1
W jednostkach OSP jest czynnych 120 strażaków w tym 8 kobiet strażaków.
Przy jednostkach OSP jest 7 sekcji Młodzieżowych Drużyn Strażackich liczących 60 członków.

Jednostki OSP w swojej działalności realizują zadania:

- z zakresu bezpośredniej ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami na rzecz ochrony środowiska
- z zakresu rozwijania i upowszechniania działalności kulturalnej:
  - organizacja konkursów o problematyce związanej z zabezpieczeniem przeciwpożarowym ;udział w konkursach organizowanych przez ZP ZOSP
  - pomoc w organizacji imprez masowych organizowanych przez GOKiR np. „Zaniemyśkie Bitwy Morskie”
  - organizacja „Dnia Strażaka” połączonego z ogólnie dostępnym piknikiem (występy artystyczne zaproszonych zespołów) i zabawą taneczną
  - zabezpieczenie wszystkich imprez w Gminie o charakterze religijno-patriotycznym.
- rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu
  - organizacji i udziału w „Gminnych Zawodach Sportowo-Pożarniczych”
  - udział w manewrach jednostek OSP
  - współudział w zabezpieczeniu przeciwpożarowym pokazów lotniczych na lotnisku w m. Krzesiny.
- sprzyjające pożarnictwu i obronnemu wychowaniu młodzieży i dzieci:
  - organizacji „Tygodnia Profilaktyki Przeciwpożarowej” – w ramach którego młodzież zapoznaje się z historią i tradycjami jednostek OSP, sprzętem będącym na wyposażeniu poszczególnych jednostek straży, zasadami postępowania w przypadku różnorodnych zagrożeń
  - corocznej organizacji biwaku jako „Zielonej szkoły profilaktyki ppoż”.

System ratownictwa na terenie Gminy w relacjach straż - pogotowie.

Na terenie Gminy Zaniemyśl funkcjonują 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Jedna z nich wchodzi do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego zgodnie z zawartym w 1995 r. porozumieniem między Wójtem Gminy, a komendantem PSP w Środzie Wlkp. Do systemu wydzielany jest samochód pożarniczy GBN-2,5/8 z pełnym wyposażeniem i obsługą. Alarmowanie tych sił i kierowanie do akcji ratowniczej odbywa się za pomocą syreny alarmowej sterowanej drogą radiową ze stanowiska kierowania PSP w Środzie Wlkp. i łącznością telefoniczną lub radiotelefoniczną. Załoga została wyposażona w sygnalizatory osobiste. Łączność z innymi służbami ratowniczymi (np. pogotowie ratunkowe) organizuje poprzez stanowisko kierowania PSP lub w sieci telefonii komórkowej dostępnego operatora.

3.7 Ludność

Gmina Zaniemyśl liczyła na dzień 31.12.2008 r. 6 317 mieszkańców, z tego Sołectwo Zaniemyśl zamieszkiwało 2 430 mieszkańców tj. 38,46 %. Gęstość zaludnienia Gminy na 1 km² wynosi 59 osób (w woj. Wielkopolskim 112 osób).

4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

Dla oceny zasobów sołectwa niezbędne stało się pogrupowanie poszczególnych zasobów i ocena ich pod kątem znaczenia dla sołectwa. Synteza oceny znalazła się w Tabeli 4.1.

Tabela 4.1. Ocena zasobów sołectwa Zaniemyśl

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze			
• walory krajobrazu			X
• walory świata roślinnego			X
• walory świata zwierzęcego			X
• wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X
• gleby		X	
• surowce mineralne		X	
Środowisko kulturowe			
• walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X
• walory zagospodarowania przestrzennego		X	
• zabytki			X
• zespoły artystyczne		X	
Dziedzictwo religijne i historyczne			
• miejsca, osoby i przedmioty kultu			X
• święta, odpusty, pielgrzymki		X	
• tradycje, obrzędy, gwara		X	
• legendy, podania i fakty historyczne		X	
• ważne postacie historyczne		X	
• specyficzne nazwy		X	
Obiekty i tereny			
• działki pod zabudowę mieszkaniową			X
• działki pod domy letniskowe			X
• działki pod zakłady usługowe i przemysł			X
• pustostany mieszkaniowe, magazynowe i	X		

<p>poprzemysłowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny) • place i miejsca publicznych spotkań • miejsca sportu i rekreacji 	X	X	X
<p>Gospodarka, rolnictwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe) • znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe • możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne 		X	X
<p>Sąsiedzi i przyjezdni</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna) • ruch tranzytowy • przyjezdni stali i sezonowi 			X
<p>Institucje</p> <ul style="list-style-type: none"> • placówki opieki społecznej • szkoły • dom kultury • inne 			X
<p>Ludzie, organizacje społeczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • OSP • Stowarzyszenia • Darczyńcy i sponsorzy 		X	X

Źródło: Dane Urzędu Gminy

W Tabeli 4.2. zostały zgromadzone informacje na temat Sołectwa Zaniemyśl. Opisane zostały cechy charakterystyczne wsi, jej funkcje, baza materialna, sposób zorganizowania mieszkańców oraz inne fakty, definiujące miejsce Sołectwa w systemie osadniczym Gminy Zaniemyśl.

Tabela 4.2. Opis miejscowości Zaniemyśl

Wyszczególnienie	Opis
------------------	------

Co je wyróżnia?	Wielkość i położenie, czystość, ład, walory dobrze zachowanego krajobrazu i architektury zabudowań, mieszkańcy i poziom ich życia; specyficzna rola - centralnego ośrodka w Gminie.
Jakie pełni funkcje?	Wieś zatraciła swój pierwotny charakter typowej wsi rolniczej. Obecnie jest politycznym, administracyjnym, gospodarczym, usługowym, kulturalnym i oświatowym centrum dla lokalnej społeczności - „stolicą Gminy”.
Kim są mieszkańcy?	Wielkopolanie i ludność napływowa; rolnicy, rzemieślnicy, inteligencja.
Co daje utrzymanie?	Zatrudnienie w sektorze publicznym i prywatnym - działalność gospodarcza - rolnictwo - usługi.
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Rada Sołecka, Ochotnicza Straż Pożarna, KS Kłos.
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Wspólnymi siłami poprzez współpracę z samorządem gminnym i Urzędem Gminy, istniejącymi organizacjami i mieszkańcami.
Jaki wygląd ma nasza wieś?	Obejścia zadbane i czyste, duży ruch spowodowany administracyjnymi funkcjami Sołectwa.
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	Kultywowanie tradycji rodzimych i wielopokole - niowych: np. festyny ludowe; tradycje związane ze świętami kościelnymi – procesja Bożego Ciała, Niedziela Palmowa, święconka w Wigilię Święta Wielkiej Nocy, obrzędy weselne etc.
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	W zdecydowanej większości zadbane i estetycznie zagospodarowane zielenią. Widoczny jest duży wkład pracy mieszkańców w podnoszenie wizerunku miejsca zamieszkania.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Wieś zwodociągowana; rozwinięta gospodarka odpadami stałymi; kanalizacja sanitarna
Jakie jest rolnictwo?	Małe i średnie gospodarstwa rolne oraz indywidualne działki rolne; rolnictwo wielokierunkowe; słaba bonitacja gleb - niski poziom produkcji rolniczej.
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Połączenia PKS - z Poznaniem, Śremem i Środą. Połączenia MPK z Poznaniem.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Organizowanie spotkań i zabaw integracyjnych np. z okazji Dnia Dziecka; rozgrywki sportowe. Organizacja corocznych imprez plenerowych: Zaniemyskie Bitwy Morskie.

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Poniżej, w Tabeli 4.3. zostały podsumowane silne i słabe strony Sołectwa oraz szanse i zagrożenia.

Tabela 4.3. Analiza SWOT miejscowości Zaniemyśl

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięty przemysł drzewny • Dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji • Bogactwo i zróżnicowanie środowiska przyrodniczego • Zachowane unikatowe dziedzictwo kulturowe • Atrakcyjne krajobrazowe położenie • Szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe • Wody termalne • Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym • Wysoki poziom wyposażenia Gminy w obiekty użyteczności publicznej • Międzygminne wysypisko śmieci • Oczyszczalnia ścieków • Brak przemysłu ciężkiego w Gminie • Duże walory krajobrazowe • Program ochrony środowiska • Duże zalesienie i Park Krajobrazowy • Selektywna zbiórka odpadów • Przyjęty program gazyfikacji gminy • Plany zarządzania lasów prywatnych • Program zalesiania terenów zielonych i dróg gminnych • Użytki ekologiczne na terenie Sołectwa • Strefa ciszy na wszystkich jeziorach • Zakończone prace rekultywacyjne mogilnika oraz wprowadzony monitoring tego obszaru • Program poprawy zaopatrzenia w wodę • Duży potencjał odnawialnych źródeł energii • Wyznaczona strefa ochrony pośredniej jezior • Plan gospodarki odpadami • Wystarczająca komunikacja publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba podmiotów gospodarczych • Niska aktywność gospodarcza ludności • Mała liczba grup producentów rolnych • Rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych • Mało zróżnicowana struktura produkta rolnictwa • Mało zakładów pracy • Niska ruchliwość zawodowa i aktywność społeczeństwa • Niski poziom przetwórstwa rolnego • Niedostatek kapitału i brak zewnętrznych źródeł finansowania • Niska specjalizacja produkcji rolnej • Niska jakość infrastruktury turystycznej • Ograniczona oferta turystyczna (tylko sezon letni) • Brak profesjonalnej instytucji zajmującej się promocją regionu • Dekapitalizacja obiektów i urządzeń • Spadek średniego przyrostu ludności • Wysoka migracja ludności Gminy • Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie w grupie kończących naukę • Spadek ilości oddawanych mieszkań • Mała ilość instytucji promowania kultury (ośrodki kultury, biblioteki) • Skromne wyposażenie w obiekty sportowe • Niski poziom opieki lekarskiej, brak usług specjalistycznych • Niski poziom wykształcenia mieszkańców • Mała ilość mieszkań komunalnych • Znaczne niewykorzystanie siły roboczej • Duże zanieczyszczenie wód gruntowych • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców • Naruszanie bezpośredniej strefy ochronnej jezior poprzez zabudowę lotniskową • Rozdrobnienie struktury obszarowej • Wysoka emisja zanieczyszczeń • Niewystarczająca ilość dróg utwardzonych • Zły stan dróg gminnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Niedobory dostaw energii elektrycznej • Brak zaplecza informatycznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Moda na ekologię, agroturystykę i zdrowy tryb życia • Obecność w Unii Europejskiej • Przewidywany wzrost gospodarczy • Zmiana programu edukacyjnego na bardziej pro-przedsiębiorczy • Stworzenie systemów informacji turystycznej • Podwyższenie poziomu technologii • Rosnący popyt na usługi turystyczne w Polsce i na świecie • Dostępność funduszy zewnętrznych, w tym unijnych na rozwój gospodarki • Tendencja wzrostowa poziomu wykształcenia społeczeństwa • Określenie turystyki jako jeden z głównych obszarów rozwojowych • Reforma służby zdrowia, ubezpieczeń społecznych i edukacji • Programy dokształcania dorosłych i przekwalifikowania zawodowego • Dywersyfikacja działalności gospodarstw rolnych (agroturystyka) • Ekologiczne wymogi unijne • Dynamiczny rozwój łączności bezprzewodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost wymagań klientów dotyczących standardu infrastruktury turystycznej • Konkurencja ze strony innych regionów turystycznych • Pogorszenie sytuacji w sektorze finansów publicznych • Ubożenie wsi • Niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa • Wysokie koszty produkcji rolnej • Kolizja działań rozwijających gospodarkę z funkcją ochrony przyrody • Zmiany systemu podatkowego dla rolników • Brak środków państwowych na profilaktykę zdrowotną i rozwój edukacji • Intensyfikacja produkcji rolnej • Postępująca degradacja gleby • Konsumpcyjny tryb życia

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Poniżej znajdują się sformułowane przez mieszkańców opinie na temat wizji Sołectwa w perspektywie 7 letniej. Sformułowane zdania są niejako wizją stanu Sołectwa.

Marzę, aby moja wieś zyskała standard życia porównywalny z europejskim.

Byłbym szczęśliwy, gdyby udało się zapewnić ład społeczny i gospodarczy, zachować czyste środowisko naturalne, zdynamizować rozwój rolnictwa, mieszkańcom zaoferować bezpieczne życie, a dzieciom i młodzieży wszechstronny rozwój.

Mieszkańcy miejscowości Zaniemyśl zostali poproszeni o określenie stanu docelowego wsi. Odpowiedzi zostały podsumowane w poniższej Tabeli.

Tabela 4.4. Wizja stanu docelowego miejscowości Zaniemyśl

Wyszczególnienie	Opis
Co ma ją wyróżniać?	Czystość, ład, porządek, zagospodarowanie przestrzenne zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.
Jakie ma pełnić funkcje?	Zaniemyśl jako centrum Gminy powinien świecić przykładem zrównoważonego rozwoju i wykorzystania pojawiających się szans w otoczeniu.
Kim mają być mieszkańcy?	Ludźmi potrafiącymi cieszyć się życiem, doceniającymi walory środowiska, w którym żyją, wykorzystującymi szanse otoczenia dla podniesienia standardu życia swojego i sąsiadów.
Co ma dać utrzymanie?	Nowo powstałe zakłady przemysłowo - usługowe, rolnictwo i turystyka.
W jaki sposób zorganizowana ma być wieś i mieszkańcy?	W szerokim gronie organizacji integrujących mieszkańców we wspólnych projektach i planach kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Z poszanowaniem godności człowieka; problemy wsi rozwiązują wspólnie mieszkańcy, przy współdziałaniu władz Gminy.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Wieś ma być zadbana i atrakcyjna, ma przyciągać turystów i przyjezdnych.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Wszystkie te, które prowadzą do podniesienia standardu życia i zwiększenia stopnia integracji mieszkańców.
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Mieszkania mają stwarzać mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, mają być zadbane i estetyczne.
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Korzystniejszy niż obecnie – dalsza rozbudowa infrastruktury sanitarnej i kanalizacyjnej zmniejszy negatywny wpływ człowieka w środowisko.
Jakie ma być rolnictwo?	Dofinansowane, nowoczesne i konkurencyjne.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Mają gwarantować mieszkańcom swobodny dostęp do większych miast regionu.

Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Utworzenie większej liczby kółek zainteresowań pod egidą GOKiR - u i organizacji działających na wsi.
--	---

Źródło: Dane Urzędu Gminy

5. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE 7 LAT.

5.1. Specyfikacja celów rozwojowych

W rezultacie prac przeprowadzonych na zebraniu wiejskim, wypracowano cztery cele strategiczne rozwoju miejscowości Zaniemyśl. Są to:

1. **Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa narodowego**
2. **Rozwój infrastruktury technicznej**
3. **Rozwój gospodarczy**
4. **Rozwój usług społecznych**

Przyjęte cele mają za zadanie zaspokoić aspiracje sołectwa i przynieść poprawę stanu życia mieszkańców, porównywalnego ze standardem europejskim.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny 1 Odnowa wsi i zachowanie dziedzictwa narodowego

Mieszkańcy Zaniemyśla ogromną rolę przypisują rozwojowi miejscowości. Jak zaznaczono w wizji rozwoju miejscowości zależy im aby mieszkańcy mogli cieszyć się standardem życia porównywalnym z europejskim. Ważnym elementem jest umożliwienie korzystania z usług Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji. Ze względu na zły stan techniczny budynku inwestycja ta wydaje się być najważniejszym priorytetem mieszkańców ze względu na liczbę korzystających jak i na zakres usług w nim świadczonych. W trakcie zebrań sołeckich wielu z mieszkańców na pierwszym miejscu stawiało również konieczność zadbania o wygląd wsi, i stworzenie warunków dla integracji i wypoczynku mieszkańców. Celem jest więc podjęcie takich działań, które poprawiły by percepcję sołectwa w oczach nie tylko mieszkańców, ale i przyjezdnych, stąd też zaplanowano zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu oraz rewitalizację Placu Berwińskiego jako miejsca spotkań lokalnej społeczności. Stan techniczny dachu kościoła p w. św. Wawrzyńca zmusza do podjęcia działań w celu jego wymiany, aby kościół mógł spełniać przewidziane dla niego role.

Cel strategiczny 2 Rozwój infrastruktury technicznej

Aby zapewnić mieszkańcom dobre warunki życia, należy dostarczyć im możliwie najszerszy zakres mediów, zaliczanych do infrastruktury technicznej. Pełna infrastruktura techniczna oznacza podłączenie gospodarstwa domowego do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, telekomunikacyjnej, zaopatrzenie w źródło energii cieplnej, czy też gęstą i o dobrej jakości sieć dróg. Pod tym pojęciem kryje się także dostęp do światowej sieci internetowej.

Tylko pełne podłączenie mediów jest w stanie zapewnić mieszkańcom Gminy życie i rozwój na odpowiednim poziomie.

Należy podkreślić również, że obecnie inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych nowych mieszkańców i turystów.

Dla mieszkańców miejscowości Zaniemyśl podstawowe znaczenie ma dalsza rozbudowa sieci dróg gminnych i rozwoju sieci drogowej. Niezwykle ważną kwestią, podnoszona niejednokrotnie przy okazji spotkań na forum Gminy, jest rozwój społeczeństwa informacyjnego. Rozwój infrastruktury oraz technologii telefonicznych i internetowych może przynieść tak oczekiwany awans cywilizacyjny mieszkańcom.

W warunkach braków mocy energetycznych logicznym uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach tego celu będzie rozwój infrastruktury energetycznej.

Cel strategiczny 3 Rozwój gospodarczy

Pełne wyposażenie Gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek prowadzenia działalności gospodarczej. Ewentualne inwestycje na terenie Gminy przez zewnętrzne podmioty gospodarcze nie będą realne bez stworzenia dla nich odpowiednich warunków, przede wszystkim w sferze infrastruktury, dalej prawodawstwa i dobrej organizacji usług administracyjnych.

Mieszkańcy Zaniemyśla widzą szansę na rozwój gospodarczy swego obszaru w rozwoju trzech podstawowych sfer: turystyki, rolnictwa oraz przedsiębiorczości. Turystyka jest silną stroną miejscowości i stworzenie warunków do jej dalszego rozwoju może przynieść mieszkańcom dodatkowe źródła dochodu. Rolnictwo nie ma doskonałych warunków do rozwoju i należy oczekiwać spadku jego znaczenia w strukturze gospodarczej obszaru. Jednak proces restrukturyzacji tego sektora jest długotrwały i z pewnością pociągnie za sobą koszty społeczne. Zasadne jest więc uczynienie wiele, aby wspomniane koszty zminimalizować, a tym mieszkańcom, którzy zechcą pozostać w sektorze zapewnić łatwy start i potencjał rozwojowy.

Rozwój przedsiębiorczości ma zapewnić alternatywę dla tych osób, które zechcą zrezygnować z dotychczasowych zajęć i przekwalifikować się. W warunkach trudności z pozyskaniem większych inwestorów trzeba liczyć na rozwój drobnej, rodzimej przedsiębiorczości.

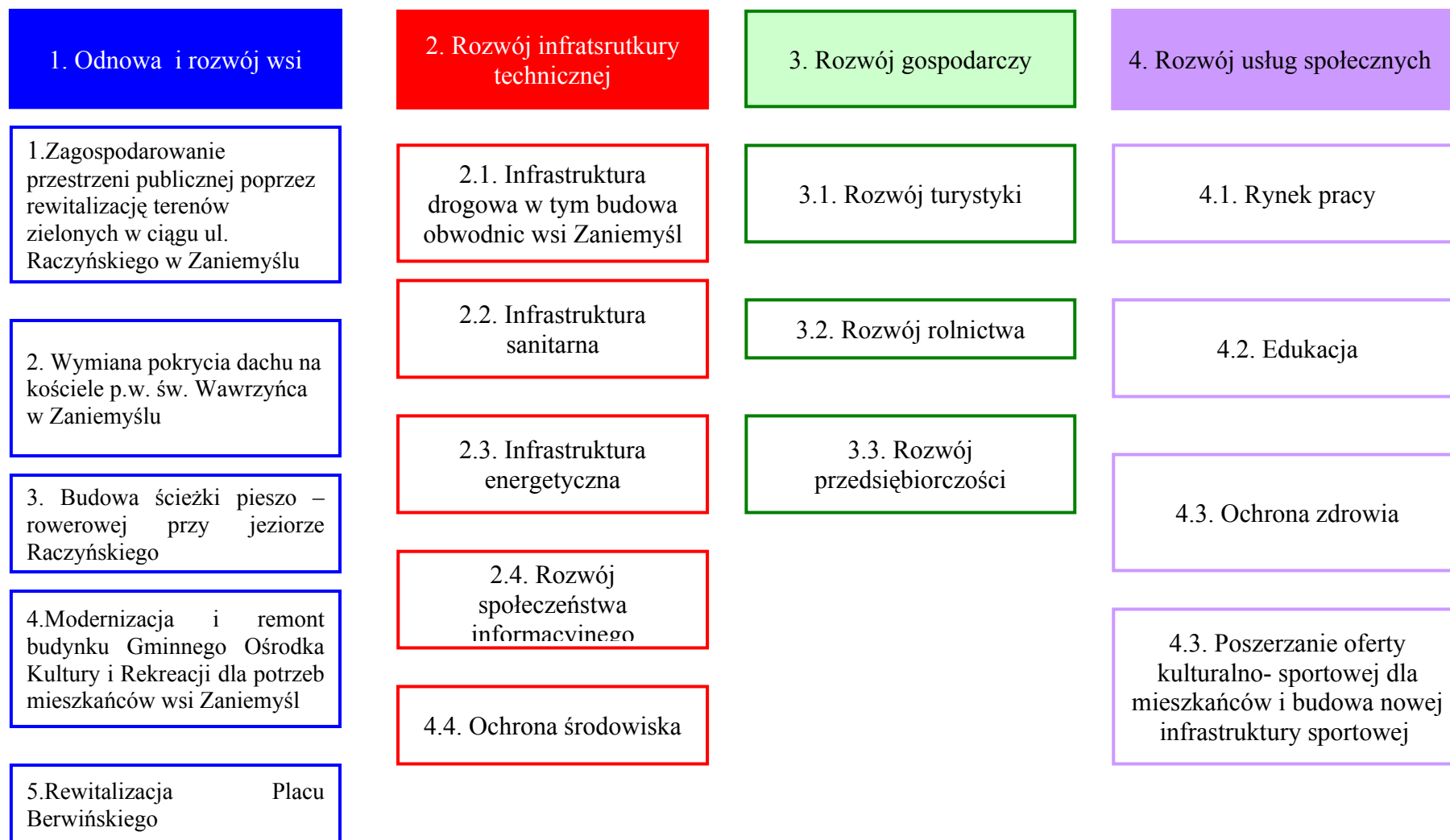
Cel strategiczny 4 Rozwój usług społecznych

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej chodniki i drogi, poprawa oświetlenia ulic i skwerów są z pewnością najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz Gminy. Na obecnym poziomie rozwoju społeczeństwa posiadanie pełnej infrastruktury nie jest jednak wystarczające dla zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług społecznych, takich jak usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura, sport i rekreacja.

Schemat struktury strategii miejscowości Zaniemyśl przedstawiony został na Rysunku 5.1.

Rysunek 5.1. Schemat strategii sołectwa Zaniemyśl

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Opis projektów uwzględniających finansowanie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Aby zrealizować cel strategiczny 1 Odnowa i rozwój wsi Gmina zamierza wystąpić o dofinansowanie w ramach ubiegania się o środki w celu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Osi 3 i Osi 4, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Projekty realizują zakładane we wspomnianym programie cele i mieszczą się w zdefiniowanym zakresie wsparcia.

Planowane projekty w ramach tego celu to:

1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu
2. Wymiana pokrycia dachu na kościele p.w. św. Wawrzyńca w Zaniemyślu
3. Budowa ścieżki pieszo rowerowej przy jeziorze Raczyńskiego
4. Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury dla potrzeb mieszkańców wsi Zaniemyśl.
5. Rewitalizacja Placu Berwińskiego

Uzasadnienie projektów:

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu

Celem rewitalizacji jest intensywne zagospodarowanie ciągu ul. Raczyńskiego. Koncepcja ww. zadania ma na celu zachowanie ładu przestrzennego, aktywny rozwój oraz poprawę życia mieszkańców, jak również zaspokojenie ich potrzeb. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ciągu ul. Raczyńskiego mimo tego, że jest zmianą w skali mikro wpłynie korzystnie na wizerunek całego Zaniemyśla.

W ramach ww. zadania planuje się wymianę i nowy przebieg utwardzeń w postaci ścieżek i placów, likwidację i nasadzenie nowych drzew i krzewów, rekultywację istniejących trawników wraz z nawiezieniem nowej ziemi, wyrównanie poziomów i posianie świeżej mieszanki trawy. Zmianę oblicza tego miejsca mają zapewnić nowe elementy małej architektury tj. stylowe ławeczki, oświetlenie parkowe oraz kosze na śmieci. Miejsce to będzie również wzbogacać fontanna, zlokalizowana pośrodku ciągu ul. Raczyńskiego naprzeciw zejścia do plaży głównej Jeziora Raczyńskiego. Teren wokół fontanny będzie wykorzystywany jako miejsce spotkań mieszkańców, służyć będzie integracji i pielęgnowaniu zainteresowań oraz przyciągać będzie turystów.

Cała rewitalizacja ustala przekształcenia architektoniczne, urbanistyczne oraz funkcjonalne.

Wymiana pokrycia dachu na kościele p.w. św. Wawrzyńca w Zaniemyślu

Stan techniczny dachu na kościele p.w. św. Wawrzyńca wymaga podjęcia jak najszybszych działań w celu zapobieżenia zalewania budynku podczas ulewnych deszczy. Biorąc pod uwagę fakt, że kościół jest obiektem zabytkowym istnieje pilna potrzeba wymiany starej popękanej dachówki na nową zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prace remontowe obejmować będą rozbiórkę istniejącego pokrycia z dachówki

karpiówki, rozebranie starych opierzeń blacharskich, rynien i rur spustowych oraz pokrycia hełmów wieżyczek. Na krokwiach zamontowany zostanie ekran z folii paroprzepuszczalnej. Folia dachowa przybita zostanie do krokwi poprzez kontrłaty. Następnie ułożone zostanie pokrycie dachowe z dachówki karpiówki standardowej, wymienione zostaną odeskowania hełmów wieżyczek, a hełmy wieżyczek pokryte zostaną blachą miedzianą. Wykonane zostaną nowe opierzenia blacharskie dachu i murków ogniowych oraz orynnowanie z blachy miedzianej.

Budowa ścieżki pieszo rowerowej przy jeziorze Raczyńskim

W roku 2003 w ramach środków pozyskanych z programu SAPARD udało się rozpocząć budowę planowanego od dłuższego czasu ciągu komunikacyjnego w postaci ścieżki pieszo rowerowej. Prowadzi ona przy jeziorze Raczyńskim od gminnego amfiteatru do promu na Wyspę Edwarda. Planowane jest otoczenie całego jeziora Raczyńskiego ścieżką pieszo rowerową w celu zapewnienia mieszkańcom sołectwa oraz licznie przybywającym turystom na aktywny wypoczynek. Inwestycja podniesie w sposób zdecydowany atrakcyjność turystyczną sołectwa co doprowadzi do wzrostu ilości odwiedzających Zaniemyśl wczasowiczów i turystów. Kolejny etap planowany jest od promu na Wyspę Edwarda do ośrodka wypoczynkowego Niezamyśl. Następny obejmie tereny od ośrodka Niezamyśl do miejscowości Majdany. Biorąc pod uwagę fakt, że Zaniemyśl jest miejscowością turystyczną, w której znajduje się duża ilość zabytków w tym, wpisana do księgi zabytków, posiadająca zabytkowy park krajobrazowy, Wyspa Edwarda inwestycja uważana jest przez mieszkańców sołectwa za zasadną.

Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury dla potrzeb mieszkańców wsi Zaniemyśl.

Dla mieszkańców wsi Zaniemyśl jednym z istotnych problemów jest stan techniczny budynku w którym znajduje się Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji. W celu zmiany tego niekorzystnego stanu zaplanowano przeprowadzenie kompleksowej modernizacji i remontu pomieszczeń w całym budynku. Obecnie budynek ten jest w złym stanie technicznym, uniemożliwiającym jego właściwe wykorzystanie przez społeczność Zaniemyśla. Z powodu braku termoizolacji budynku nie można dogrzać w okresie niskich temperatur. Stan techniczny dachu wymaga jego natychmiastowej wymiany. W celu przystosowania tego obiektu do odpowiednich standardów jakościowych przewidziano jego gruntowną modernizację, termomodernizację wraz z modernizacją ogrzewania, wymianę okien drewnianych na plastikowe, co pozwoli na zmniejszenie kosztów eksploatacji budynku. Zakłada się również w ramach tej inwestycji odnowienie elewacji budynku oraz zagospodarowanie jego otoczenia.

Należy zauważyć, że opisywana inwestycja wpisuje się w realizację wizji sołectwa i może stanowić o nowym obliczu wsi. Jednocześnie inwestycja spełnia wymogi stawiane projektom w ramach podniesienie standardu życia i pracy na wsi oraz spełnia wymogi dla „inwestycji w zakresie modernizacji i wyposażenia obiektów, pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe”.

Rewitalizacja Placu Berwińskiego

Założenia władz samorządowych zmierzają do integracji społeczności Zaniemyśla poprzez zagospodarowanie placu w centrum wsi. W planach zawarto przede wszystkim projekt modernizacji zieleni, utwardzenie ciągów pieszych z ewentualnym wydzieleniem terenów placu zabaw oraz zapewnienie wypoczynku, rekreacji i miejsca spotkań dla mieszkańców. Zostanie tam zbudowany plac zabaw dla dzieci oraz cały teren zostanie wyposażony w elementy małej architektury (ławeczki, oświetlenie, kosze na śmieci itp.), co przekształci go w lokalne centrum na potrzeby społeczności wsi. Teren ten będzie wykorzystywany jako miejsce spotkań mieszkańców, służyć będzie integracji i pielęgnowaniu zainteresowań.

Ważne miejsce w życiu społecznym mieszkańców Zaniemyśla zajmują spotkania integracyjne, podczas których rozwijają oni swoje zainteresowania i mogą wspólnie wypoczywać. Dla lokalnej społeczności popularnym miejscem takiej formy spędzania czasu jest teren Placu Berwińskiego. W celu zwiększenia funkcjonalności tych terenów planuje się wprowadzać dalsze udogodnienia, aby zachęcić mieszkańców do integracji. Zmianę oblicza tego centrum ma zapewnić zamontowanie oświetlenia, instalacja większej liczby miejsc do siedzenia oraz położenie nawierzchni brukowej.

Jednocześnie inwestycja spełnia wymogi stawiane projektom w ramach SPO ponieważ bezpośrednio przyczynia się do „podniesienie standardu życia i pracy na wsi” „podniesienia atrakcyjności turystycznej” oraz spełnia wymogi dla „inwestycji w zakresie modernizacji i wyposażenia obiektów, pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe” i „rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.

Harmonogram prac i kosztorys projektów

1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu – koszty orientacyjne około 500.000,00 zł. – planowany termin realizacji – lata 2009 – 2012.
2. Wymiana pokrycia dachu na kościele p.w. św. Wawrzyńca w Zaniemyślu koszt wg kosztorysu 250.000,00 zł, planowany termin realizacji 2009 - 2013 rok.
3. Budowa ścieżki pieszo rowerowej przy jeziorze Raczyńskim – planowany termin realizacji lata 2009 -2013. Koszt orientacyjny pierwszego etapu 2009 rok – 250.000,00 zł.
4. Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji dla potrzeb mieszkańców wsi Zaniemyśl – koszt wg kosztorysu 396.499,34 zł, planowany termin realizacji 2010 - 2013 rok.
5. Rewitalizacja Placu Berwińskiego- koszty orientacyjne około 300.000,00 zł, planowany termin realizacji 2012-2013

Mieszkańcy udzielili odpowiedzi na kilka pytań, dotyczących zaplanowanych projektów. Wyniki prezentuje poniższa Tabela, która zawiera także źródła finansowania projektów.

Tabela 5.2. Pytania dotyczące projektów

Pytania dotyczące projektów	Propozycje projektów/zadań	Termin realizacji	Źródła finansowania	Hierarchia ważności
Co nas najbardziej zintegruje?	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu	2009-2012	Budżet Gminy Środki UE	1
	Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji dla potrzeb mieszkańców wsi Zaniemyśl	2010-2013	Budżet Gminy Środki strukturalne	
Na czym nam najbardziej zależy?	Stworzeniu warunków do dalszej integracji mieszkańców oraz poprawie warunków życia w miejscowości	2008-2010	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2
Co nam najbardziej przeszkadza?	Poprawa infrastruktury technicznej	2009-2013	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	1
	Utwardzenie głównych dróg w sołectwie o nawierzchni gruntowej, rozwój sieci kanalizacyjnej i gazowej			
Co najbardziej zmieni nasze życie?	Dostarczenie usług społecznych i budowa infrastruktury dla wszystkich mieszkańców	2008-2020	Budżet Gminy Środki zewnętrzne	2

Źródło: Dane Urzędu Gminy

5.3 . Zgodność Planu Odnowy Miejscowości ze Strategią Gminy oraz Planem Rozwoju Lokalnego

W 2003 roku Urząd Gminy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania strategii rozwoju. Po wielu spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, powstały konkretne rekomendacje, dotyczące rozwoju Gminy w latach 2004-2015, które bazowały na istniejących, rzeczywistych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych.

W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych, radnych, szefów wielu innych instytucji i przedsiębiorstw, sformułowano strategiczne obszary i cele rozwoju Gminy Zaniemyśl:

Drzewo celów wygląda następująco:

1. Ochrona środowiska
  - 1.1. Ochrona wód powierzchniowych i wglębnych
  - 1.2. Gospodarka odpadami
  - 1.3. Ochrona przyrody i krajobrazu
  - 1.4. Ochrona i zrównoważony rozwój lasu
  - 1.5. Wykorzystanie energii odnawialnej
  - 1.6. Ochrona powietrza
2. Rozwój turystyki
3. Odnowa i zachowanie dziedzictwa narodowego
4. Rozwój rolnictwa
5. Infrastruktura techniczna
  - 5.1. Infrastruktura drogowa
  - 5.2. Infrastruktura sanitarna
  - 5.3. Infrastruktura energetyczna
  - 5.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
6. Edukacja
7. Bezrobocie
8. Rozwój przedsiębiorczości
9. Monitoring.

Przedstawione w niniejszym opracowaniu projekty w pełni wpisują się w strategię rozwoju Gminy. Kompatybilność projektową przedstawia Tabela 10.1.

Tabela 5.3. Zgodność projektów POM ze strategią rozwoju Gminy i Planem Rozwoju Lokalnego

Cele strategiczne Gminy	Projekty w ramach POM
<ul style="list-style-type: none"> • Odnowa i zachowanie dziedzictwa kulturowego • Infrastruktura społeczna <ul style="list-style-type: none"> • Edukacja 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana pokrycia dachu na kościele p w. św. Wawrzyńca w Zaniemyślu • Modernizacja i remont budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji dla potrzeb mieszkańców

	wsi Zaniemyśl
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój turystyki • Odnowa i zachowanie dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację terenów zielonych w ciągu ul. Raczyńskiego w Zaniemyślu • Budowa ścieżki pieszo rowerowej przy jeziorze Raczyńskim • Rewitalizacja Placu Berwińskiego

Źródło: Opracowanie własne

5.4 Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości

System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów korzystających ze środków finansowych funduszy strukturalnych obowiązek przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu ramowym nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999r.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym, głównie za sprawą odmiennych zasad wykorzystania danych środków finansowych.

Instytucja Zarządzająca Planem

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników Urzędu Gminy, w skład którego wejdą:

- Wójt Gminy
- Sołtys
- Skarbnik Gminy.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu.

Do właściwej oceny Planu, Instytucja Zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Instytucja wdrażająca Plan

Urząd Gminy w Zaniemyślu jako instytucja wdrażająca Plan jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych – beneficjentów pomocy
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i z zapisami w strategii
- realizację inwestycji i zadań wynikających z Planu
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

5.5 Monitorowanie, aktualizacja i komunikacja społeczna.

System monitorowania Planu

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Rada Gminy. Współpracuje ona z Instytucją Zarządzającą oraz z Radą Sołecką. Jej główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia spóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Sposoby oceny i aktualizacji Planu

Skuteczność Planu będzie poddawana bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Radę Gminy przy pomocy wskaźników postępu realizacji i oceny skuteczności wdrażanych projektów określonych w poszczególnych programach operacyjnych i w wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej pt.: „Wskaźniki do projektów realizowanych w ramach ZPORR”.

Z procesem oceny będzie powiązana aktualizacja Planu – corocznie wraz z przeglądem wykonania Planu będzie proponowane, w miarę potrzeby, wprowadzanie nowych zadań, wynikających z rodzących się potrzeb i możliwości. Propozycje nowych zadań będą mogły być zgłaszane przez Radę Sołecką, Wójta, bądź radnych. Będą one, podobnie jak pierwotna wersja Planu, zatwierdzane najpierw przez Radę Sołecką, a następnie przez Radę Gminy.

Public Relations Planu Odnowy Miejscowości

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu Sołectwa
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach
- zapewnienie bieżącej informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy i Sołectw
- Inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym
- Zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia
- Wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak: Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Planu będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupą docelową Planu jest:

- Społeczeństwo Gminy – to bezpośredni beneficjent – kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, co przyczyni się do poparcia dla inwestycji
- beneficjenci - osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy:
  - jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego
  - podmioty będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu terytorialnego (głównie sołectwa)
  - podmioty gospodarcze
  - organizacje zrzeszające przedsiębiorców
  - organizacje pozarządowe
  - inne organizacje społeczne
  - media.

Szczególnie istotną jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Planu. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla jednostek samorządu terytorialnego, a od tego uzależnione jest wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych płynących z Unii Europejskiej.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Planu będą stosowane m.in. następujące środki i instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje – propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych, o rezultatach wsparcia UE oraz upowszechniające wiedzę na ten temat
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie inicjatyw z wykorzystaniem środków unijnych
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu Gminy – odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie
- serwisy internetowe – to szybkie i ogólnodostępne źródło informacji na temat możliwości pozyskania pomocy unijnej, zaś dla opinii publicznej będzie to kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach Planu, wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla Gminy
- publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, materiały audiowizualne, ulotki – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, wiadomości w lokalnej i regionalnej telewizji oraz rozgłoszeniach radiowych, audycje, reklamy czy ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Strategii w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

6. SPIS TABEL

Tabela 4.1. Ocena zasobów sołectwa Zaniemyśl.....	31
Tabela 4.2. Opis miejscowości Zaniemyśl.....	32
Tabela 4.3. Analiza SWOT miejscowości Zaniemyśl.....	33
Tabela 4.4. Wizja stanu docelowego miejscowości Zaniemyśl.....	36
Tabela 5.2. Pytania dotyczące projektów.....	44
Tabela 5.3. Zgodność projektów POM ze strategią rozwoju Gminy i Planem Rozwoju Lokalnego	45

7. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 2.1. Położenie wsi Zaniemyśl.....	10
Rysunek 5.1. Schemat strategii sołectwa Zaniemyśl.....	40
Rysunek 5.1 Schemat strategii sołectwa Zaniemyśl.....	39